

BROJ 3

BILTEN SUDSKE PRAKSE VRHOVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE Sarajevo, juli-septembar 1984. godine

KRIVIČNO PRAVO

Član 19. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ

Time što su optuženi po prethodnom dogovoru da krađom pribave protupravnu imovinsku korist iz magacina OOUR-a na kamion natovarili robu čija vrijednost prelazi 100.000 dinara i istu povezi van kruga, ali su na izlaznim vratima otkriveni i roba vraćena, učinili su svršeno krivično djelo pljačke iz člana 169. stav 1. u vezi sa članom 148. stav 1. KZ SRBiH a ne ovo djelo u pokušaju. Ovo zbog toga što su utovarom robe u kamion optuženi zasnovali svoje priteženje, a što je dovoljno da se djelo krađe smatra svršenim.

(Vrhovni sud BiH, Kž. 228/84 od 30. avgusta 1984.g.)

Član 23. Krivičnog zakona SFRJ

Kada je optuženi obećao određeni iznos novca radniku zaposlenom na obezbjeđenju radilišta s tim da mu ovaj da određene stvari sa radilišta, on je sa umišljajem ovog radnika podstrekao da izvrši krivično djelo krađe iz člana 147. stav 1. KZSRBiH. Stoga se u njegovim radnjama stiču obilježja krivičnog djela iz člana 147. stav 1. KZ SRBiH u vezi sa članom 23. KZ SFRJ a ne obilježja krivičnog djela prikrivanja iz člana 165. stav 1. KZ SRBiH.

(Okružni sud Zenica, broj Kž. 260/84 od 14. aprila 1984. godine)

Član 48. Krivičnog zakona SFRJ

Time što je optuženi u tuči držalicom sjekire povrijedio dva lica nanijevši im lake tjelesne povrede, učinio je u sticaju dva krivična djela iz člana 42. stav 2. KZ SRBiH a ne jedno produženo krivično djelo kako je to pogrešno uzeo prvostepeni sud. Ovo radi toga što u slučajevima kada su u pitanju krivična djela kod kojih je napad upravljen protiv ličnosti ili uopšte nekog ličnog dobra čovjeka (život, tijelo, čast, ugled i sl.) može se konstruisati produženo krivično djelo samo ako se radi o istom oštećenom.

(Okružni sud Zenica broj Kž. 553/84 od 17. septembra 1984.g.)

Član 66. Krivičnog zakona SFRJ

Da bi mogla da se izreče mjera bezbjednosti iz člana 66. KZ SFRJ dovoljno je da između obavljanja dužnosti (poziva i dr.) i izvršenog krivičnog djela postoji takva objektivna veza koja pokazuje da vršenje ove dužnosti makar ona formalno ostala nepovrijeđena, predstavlja jedan od uslova koji su omogućili izvršenje krivičnog djela i na drugoj strani, da bi bilo opasno da izvršilac i dalje obavlja tu dužnost. Za izricanje ove mjere nije stoga nužno da izvršilac zloupotrijebi vršenje određene dužnosti radi izvršenja određenog krivičnog djela i da ta zloupotreba predstavlja obilježje tog djela.

(Vrhovni sud BiH, broj Kvl-p. 100/83 od 30. avgusta 1984.g.)

Član 245. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ

Time što je neovlašteno zasadio i uzgojio devet stabljika indijske komoplje (hašiš), makar i za vlastite potrebe, okrivljeni je učinio krivično djelo neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga iz člana 245. stav 2. KZ SFRJ jer je za postojanje ovog krivičnog djela u ovom njegovom obliku dovoljno je da je opojna droga neovlašćeno proizvedena.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 600/84 od 23. avgusta 1984. godine)

Član 148. stav 1. tačka 1. Krivičnog zakona SRBiH

Izvlačenje benzina iz zatvorene cisterne na neredovan način tj. pomoću specijalne naprave zv. "Šargija" koja se montira na ispusni ventil cisterne, predstavlja radnju provaljivanja zatvorenog prostora u smislu krivičnog djelatne krađe iz člana 148. stav 1. tačka 1. KZ SRBiH, jer se pod provaljivanjem podrazumijeva svaka djelatnost kojom se u opsegu koji omogućava radnju oduzimanja, savlađuje ili eliminiše ono što je određeni prostor čini zatvorenim, ali bez povrede njegove supstance.

(Vrhovni sud BiH, broj Kvl-p. 100/83 od 30. avgusta 1984. godine.)

Član 169. stav 1. u vezi sa članom 148. stav 1. Krivičnog zakona SRBiH

Lice koje iz željezničkog magacina prisvoji pakete u vrijednosti koja prelazi 100.000 dinara vrši krivično djelo iz člana 169. stav 1. u vezi sa članom 148. stav 2. KZ SRBiH bez obzira što su paketi bili upućeni privatnim licima.

Presudom Okružnog suda optuženi je oglašen krivim zbog krivičnog djela iz člana 169. stav 1. u vezi sa članom 148. stav 2. KZ SRBiH.

Protiv ove presude branilac optuženog izjavio je žalbu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja u kojoj je pored ostalog istakao da je nekoliko paketa prisvojenih po optuženom privatno vlasništvo, te da prvostepeni sud, s obzirom na vrijednost ostalih paketa koji predstavljaju društvenu imovinu, nije mogao optuženog oglasiti krivim za djelo za koje je oglašen krivim.

Iz obrazloženja:

U smislu člana 35. stav 5. KZ SRBiH društvenom imovinom smatra se i imovina koja je povjerena državnom organu ili društveno – pravnom licu ili se kod njih nalazi po nekom zaknskom osnovu. U konkretnom slučaju paketi su u vrijeme izvršenja djela bili povjereni željezničkom magacinu i kao takvi trebali su biti isporučeni licima na koje su bili naslovljeni. Prema tome radi se o stvarima koje su u smislu navedenog propisa smatraju društvenom imovinom, pa kako njihova vrijednost prelazi iznos od 100.000 dinara prvostepeni sud je pravilno postupio kada je radnje optuženog kvalifikovao kao krivično djelo iz člana 169. stav 1. u vezi sa članom 148. stv 2. KZ SRBiH.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Kž. 547/84 od 25. septembra 1984. godine)

Član 216. stav 2. Krivičnog zakona SRBiH

Za postojanje krivičnog djela kockanja iz člana 216. stav 1. KZ SRBiH dovoljno je da se utvrdi da je kod učinioa postojala namjera da ponavljanjem kockanja kroz određeno vrijeme sebi pribavi korist u vidu prihoda, prema tome za postojanje ovog djela bez načaja je to što optuženi ima stalno zaposlenje i dobre prihode i što mu kockanje n predstavlja isključivi već dopusnki izvor prihoda.

(Okružni sud u Mostaru Kž. 341/84 od 24. jula 1984. godine.)

Član 364. stav 1. tačka 3. zakona o krivičnom postupku

Nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 3. ZKP time što je rekonstrukcija događaja obavljena bez prisustva branioca koji je o istoj uredno obaviješten.

Prvostepenom presudom optuženi je oglašen krivim za krivično djelo iz člana 186. stav 2. u vezi sa članom 181. stav 1. Krivičnog zakona SRBiH.

Branilac optuženog u žalbi je pored ostalog istakao da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 3. ZKP, jer je rekonstrukciju događaja obavio bez njegovog prisustva iako je blagovremeno dostavio obavijest o svojoj spriječenosti.

Nije prihvaćen ovaj žalbeni prigovor.

Iz obrazloženja:

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 3. ZKP postoji ako je glavni pretres održan bez lica čije je prisustvo na pretresu po zakonu obavezno ili ako je licima navedenim u toj odredbi uskraćena upotreba svog jezika.

U konkretnom slučaju radi se o rekonstrukciji događaja (a ne o glavnom pretresu), koju u smislu člana 330. stav 2. ZKP vrši predsjednik vijeća ili sudija . član vijeća van glavnog pretresa. Prema stavu 3. istog člana stranke i oštećeni se obavještavaju o tome kada će i na kom mjestu će se saslušati svjedok, odnosno izvršiti uviđaj ili rekonstrukcija, sa upozoravanjem da mogu prisustvovati tim radnjama. Dakle, radi se o obavijesti (a ne o pozivu), te pomenuta lica mogu prisustvovati tim radnjama ali njihovo prisustvo nije obvezno. Prvostepeni sud je branioca optuženog obavijestio o rekonstrukciji i nije bio obavezan da istu odlaže zbog spriječenosti branioca. Kako se u ovom slučaju uopšte ne radi o glavnom pretresu i kako je sud postupajući po odredbi člana 330. stav 3. ZKP, to nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 3. ZKP a niti koja druga povreda, pa su žalbeni prigovori istaknuti u ovom pravcu bez osnova.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 635/84 od 12. septembra 1984.g.)

Član 364. stav 1. tačka 7. i 11. i član 364. stav 1. Zakona o krivičnom postupku

Ako sud u izreku presude ne unese neke od radnji koje su bile sadržane u opisu krivičnog djela u optužnici, niti u izreci presude navede da se za te radnje optuženi oslobađa od optužbe, pa u skladu sa tim u obrazloženju presude ne dadne razloge zbog kojih i te radnje nisu sadržane u opisu krivičnog djela (u konkretnom slučaju krivičnog djela iz člana 133. stav 1. KZ SFRJ), ne čini bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 7. (nije riješen predmet optužbe) i tačke 11. (nema razloga o odlučnijim činjenicama) kao ni bitnu povredu iz člana 364. stav 2. ZKP, pod uslovom da u izvedenim dokazima postoji uporište za takav postupak rada.

Iz obrazloženja:

Kako radnje optuženog predstavljaju jedno produženo krivično djelo neprijateljske propagande iz člana 133. stav 1. KZ SFRJ, sud nije dužan za radnje koje nisu ušle u opis krivičnog djela donositi oslobađajuću presudu bez obzira iz kojeg osnova predviđenog u članu 350 ZKP one nisu sadržane u opisu krivičnog djela, jer je osuđujućom izrekom jasno zauzeo stav da krivično djelo predstavljaju samo radnje opisane u izreci presude, pa je time u potpunosti riješio predmet optužbe. Kako te radnje, odnosno činjenice u vezi sa njima nisu sadržane u izreci presude, onda one ne mogu imati značaj odlučnih činjenica, pa radi toga nije neophodno da se u obrazloženju presude o njima daju razlozi. Istina sud je time prekršio odredbu stava 7. člana 357. ZKP ali kako se radi o povredi koja nije uticala na pravilnog i zakonitost pobijane presude i u korist je optuženog, time nije učinjena ni bitna povreda iz člana 364. stav 2. ZKP. Na opisani način sud je u pobijanoj presudi mogao postupiti, jer izvedeni dokazi na glavnom pretresu opravdavaju takav postupak u odnosu na opis djela koji je bio sadržan u optužnici.

(Vrhovni sud BiH, br. Kž. 1208/83 od 14. marta 1984.g.)

Član 364. stav 2. Zakona o krivičnom postupku

Drugostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 2. ZKP kada je povodom žalbe javnog tužioca donio presudu na štetu optuženog (umjesto novčane kazne izrekao mu kaznu zatvora) iako primjerak žalbe prije rješavanja nije u smislu člana 369. ZKP bio dostavljen optuženom kako je ta povreda bila od uticaja na dnošenje pravilne presude to je povodom zahtjeva za zaštitu zakonitosti valjalo drugostepenu presudu ukinuti i predmet vratiti na ponovno odlučivanje.

(Vrhovni sud BiH, broj Kvl-z. 324/84 od 6. septembra 1984. godine).

Član 378. Zakona o krivičnom postupku

Nema povrede načela zabrane reformatio in peius iz člana 378. ZKP kada drugostepeni sud u žalbenom postupku rješavajući samo po žalbi optuženog preinači prvostepenu presudu tako što radnje optuženog koje su u prvostepenoj bile kvalifikovane kao krivično djelo falsifikovanje znakova za vrijednost iz člana 169. stav 1. KZ SFRJ kvalifikuje kao dva lakša krivična djela u sticaju i to djelo falsifikovanja isprave iz člana 217. stav 3. i djelo prevare iz člana 158. stav 1. KZ SRBiH. Ovo stoga što pomenuta dva krivična djela s obzirom na zapriječene kazne nisu teža od djela iz člana 169. stv 1. KZ SRBiH, a niti je optuženom u konkretnom slučaju za navedena djela izrečena stroža kazna. Isto tako ove povrede nema ni u tome što drugostepni sud u ovom slučaju prilikom izricanja kazne nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne iz člana 42. KZ SFRJ koje je primijenio prvostepeni sud prilikom izricanja svoje presude, jer se načelo zabrane reformatio in peius iz člana 378. ZKP ne odnosi na primjenu ovih odredaba već samo na pravnu ocjenu djela i krivičnu sankciju.

(Vrhovni sud BiH, broj Kvl-p. 67/84 od 10. oktobra 1984.g.)

Član 427. tačka 3. Zakona o krivičnom postupku

Kada drugostepeni sud propusti da ocijeni navod žalbe iz javljene protiv prvostepene presude da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 11. ZKP, čini time povredu odredbe člana 388. stv 1. ZKP, te to predstavlja osnov iz člana 427. tačka 3. ZKP (povreda odredaba krivičnog postupka u žalbenom postupku) za izjavu zahtjeva za vanredno preispitivanje pravosnažne presude.

(Vrhodni sud BiH, broj Kvl-p. 100/83 od 30. avgusta 1984. godine)

PREKRŠAJNO PRAVO**Član 79. stav 3. Zakona o prekršajima**

Postoji bitna povreda odredaba prekršajnog postupka koja je imala uticaja na donošenje zakonitog rješenja o prekršaju u situaciji kada je prvostepeno rješenje donio sudija u vrijeme kada mu je u smislu člana 79. stav 3. zakona o prekršajima po sili zakona bila prestala funkcija (nije u roku od jedne godin položio ispit za sudiju za prkršaje).

Kad drugostepeno rješenje o prekršaju ne otkloni tu povredu i ako je na nju ukazano žalbom, treba uzeti da i ono čini istu bitnu povredu postupka.

(Vrhovni sud BiH, broj Pvl. 243/84 od 30. maja 1984. godine)

Član 276. stav 2. zakona o prekršajima i član 420. stav 2. ZKP

Načelo beneficium cohaesionis (pogodnost pridruživanja) iz člana 420. stav 2. ZKP u postupku po zahtjevu za sudsku zaštitu važi i za onog kažnjenog koji je na osnovu člana 277. Zakona o prekršajima nema pravo na izjavljivanje ovog vanrednog pravnog sredstva.

(Vrhovni sud BiH, broj Pvl. 132/84 od 6. septembra 1984.g.)

XXIV ZAJEDNIČKA SJEDNICA SAVEZNOG SUDA, REPUBLIČKIH I POKRAJINSKIH VRHOVNIH SUDOVA I VRHOVNOG VOJNOG SUDA održana 17. i 18. maja 1984. godine u Peći usvojila je:

NAČELNI STAV br. 1/84

U postupku za primjenu mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi (ili liječenja na slobodi), koji se vodi protiv neuračunljivog izvršioca krivičnog djela, sve do pravosnažnosti okončanja tog postupka. Okrivljeni može neposredno vršiti svoja procesna prava i u slučaju kada je u isto vrijeme na snazi druga odluka kojom je okrivljeni lišen poslovne sposobnosti i na osnovu koje je stavljen pod starateljstvo.

Okrivljeni je ovlašćen da lično podnese zahtjev za ponavljanje postupka protiv pravosnažnog rješenja kojim mu je, kao neuračunljivom izvršiocu krivičnog djela, izrečena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi (ili liječenja na slobodi), a sud će u takvom slučaju donijeti odluku.

Iz obrazloženja:

Postupak za primjenu mjere bezbjednosti iz člana 63. KZ SFRJ polazi od pretpostavke da je okrivljeni u vrijeme izvršenja djela bio neuračunljiv. Zakon o krivičnom postupku određuje da maloljetnik ili lica lišena poslovne sposobnosti privatni tužilac i oštećeni kao tužilac svoja prava u postupku vrše preko svojih zakonskih zastupnika (član 54. stav 1., 64. stav 1. i dr.) U Zakonu nema takve odredbe u pogledu okrivljenog, čak ni u dijelu gdje se uređuje posebna procedura za primjenu ove mjere bezbjednosti (član 493-498). On poznaje "staraoca okrivljenog" (član 494. stav 2. "zakonskog zastupnika okrivljenog" (član 360. stav 1.) ali ih ne ovlašćuje da odgovarajuće procesne radnje preduzimaju umjesto već pored okrivljenog. Tu zastupanja u pravom smislu te riječi i nema. Prema odredbi člana 494. stav 5. ZKP okrivljeni ima pravo da izjavi žalbu protiv prvostepenog rješenja o izricanju ove mjere, a to znači da mu se ova odluka mora lično dostaviti itd. prema tome, sama pretpostavka da je okrivljeni neuračunljiv ne može ograničiti pravo okrivljenog da u ovom postupku neposredno preduzima procesne radnje. Isto tako, činjenica da je okrivljeni u vrijeme kada se ovaj postupak vodi, već lišen poslovne sposobnosti i drugom odlukom stavljen pod starateljstvo (sa drugačijim konkretnim osnovnom), ne može imati nikakvog uticaja na ovaj postupak, bar ne u sektoru koji pokriva pitanje o kojem se raspravlja. Okrivljeni u ovoj situaciji stvarno ima zakonskog zastupnika, ali zakon ovom ne daje ovlašćenja da umjesto okrivljenog preuzima procesne radnje (staralac okrivljenog ima pravo da bude obaviješten o pretresu prema odredbi člana 494. stav 2. ZKP, a zakonski zastupnik okrivljenog može izjaviti žalbu protiv prvostepenog rješenja prema odredbi člana 494. stav 5. u vezi sa članom 360. stav 1. ZKP, ali zakonski zastupnik u ovim situacijama ne istupa umjesto okrivljenog već pored njega). Pored toga, postojanje odluke o lišenju poslovne sposobnosti ne eliminiše potrebu da se u postupku za primjenu ove mjere utvrđuje činjenica da je okrivljeni u vrijeme izvršenja djela bio neuračunljiv. Ta odluka nema nikakav značaj za ovaj postupak niti ona može imati uticaja na pravo okrivljenog da preduzima procesne radnje.

Nadalje, s obzirom da se procesna prava ne mogu dijetiti na postupak do pravosnažnosti, presude i postupak po vanrednim pravnim lijekovima, to se okrivljenom koji je neuračunljiv ne može uskratiti ni pravo na preduzimanje radnji za ponavljanje postupka.

Prema tome, okrivljeni u postupku ove mjere iako je neuračunljiv može vršiti svoja procesna prava kako do pravosnažnosti presude, tako i kod vanrednog pravnog lijeka ponavljanje krivičnog postupka.

NA SAVJETOVANJU KRIVIČNIH ODJELJENJA SAVEZNOG SUDA, VRHOVNIH SUDOVA REPUBLIKA I AUTONOMNIH POKRAJINA I VRHOVNOG VOJNOG SUDA, održanom 20. aprila 1984. godine u Saveznom sudu, donijeti su:

ZAKLJUČAK br. 1.

Ako je učinilac izvršio djelo iz člana 174. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ u namjeri da sebi ili rugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, ali ne uspije da tu korist pribavi, radi se o pokušaju krivično djela zloupotrebe službenog položaja iz člana 174. stav 3, odnosno stav 4. Krivičnog zakona SFRJ ili krivičnog djela pljačke u službi iz člana 177. stav. 1. Krivičnog zakona SFRJ, u vezi sa članom 19. Krivičnog zakona SFRJ, zavisno od toga koju visinu protivpravne imovinske koristi je učinilac namjeravao da postigne, a ne o svršenom krivičnom djelu iz člana 174. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ.

O b r a z l o ž e n j e:

Radnja krivičnog djela iz člana 174. KZ SFRJ ista je kod svih oblika ovog djela ali nije ista usmjerenost radnje. Kod osnovnog oblika ona je usmjerena na pribavljanje kakve koristi (za sebe ili drugog) ili nanošenja štete (drugom), s tim što korist, odnosno šteta mogu biti imovinskog ali i neimovinskog karaktera. Kod oblika iz st. 3. i 4. člana 174. KZSFRJ ova namjera je isključivo usmjerena na postizanje protivpravne imovinske koristi.

Krivično djelo iz člana 174. stav 3. i 4. KZ SFRJ ima dva zaštitna objekta . prvi, društveni odnosi koji se odnose na funkcionisanje određene službe (da se ta služba zakonito vrši), drugi, imovina – prvenstveno društvena. Kod osnovnog oblika primarni zaštitni objekat je određena služba u naprijed navedenom smislu, a sekundarni predstavlja ostale vrijednosti kojese tamo navode, dok se kod oblika iz st. 3. i 4. težište daje zaštititi imovine.

Posljedica krivičnog djela iz člana 174. KZ SFRJ je šteta na oba zaštitna objekta i da bi postojalo svršeno krivično djelo ova štetna posljedica mora nastupiti na oba zaštitna objekta. Kod prvog zaštitnog objekta ta posljedica se sastoji u remećenju, odnosno ugrožavanju pravilnog i zakonitog funkcionisanja određene službe, kod drugog, u šteti koja nastaje na imovini usljed pribavljanja protivpravne imovinske koristi s tim što je ova šteta posljedica u korelaciji s pribavljanjem imovinskom korišću. Kad je poduzeta radnja izvršenja s navedenom namjerom nastaje štetna posljedica na prvom ali može izostati na drugom zaštitnom objektu. Učinilac krivičnog djela hoće obje posljedice, a ova druga je u tjesnoj (neposrednoj) vezi sa motivom preduzete radnje. Ako ipak do posljedice kao štetne posljedice i na drugom zaštitnom objektu ne dođe – na prvom dolazi već samim preduzimanjem radnje izvršenja – u vidu štete na imovini (u korelaciji s tim da dođe i do pribavljanja protivpravne imovinske koristi ispod 30.000 dinara, odnosno preko tog iznosa) – onda se radi o pokušaju krivičnog djela, gdje vrijede opšta pravila o pokušaju. Radnja je preduzeta (svršena), posljedica u naprijed navedenom smislu nije nastupila, najčešće zato što je učinilac spriječen. Pri tome treba imati u vidu da i kod niza drugih krivičnih djela pokušaj težeg oblika krivičnog djela sadrži u sebi svršeni oblik nekog lakšeg Krivičnog djela, a ipak se ne uzima da je u pitanju to (lakše) svršeno krivično djelo nego pokušaj težeg zbog usmjerenosti radnje izvršenja prema težem obliku. Tako npr. kad je učinilac, u namjeri da neko lice liši života, ovome nanio samo laku ili tešku tjelesnu povredu, neće se radi o svršenom krivičnom djelu, lake odnosno teške tjelesne povrede, već o pokušaju krivičnog djela ubistva. Kad bi se, međutim, zanemario umišljaj, odnosno usmjerenost radnje izvršenja (prema posljedici – lišenja života) onda bi se radilo o svršenom krivičnom djelu lake, odnosno teške tjelesne povrede, što očito ne bi bilo prihvatljivo. Ako bi se zanemarila usmjerenost radnje prema određenoj posljedici, koja je inače kvalifikatorna okolnost određenog krivičnog djela, onda bi jedna kriminalna količina, često i vrlo značajna, ostala nepokrivena određenom krivičnom normom, s tim bi izostala i adekvatna zaštita određenih društvenih vrijednosti. A to bi bio slučaj i kod krivičnog djela iz člana 174. KZ SFRJ kada bi se zanemarila usmjerenost radnji prema pribavljanju protivpravne imovinske koristi za iznos od 30.000 dinara, odnosno preko tog iznosa, pa bi učinilac krivičnog djela na taj način bio neopravdano privilegovan, a imovina nezaštićena ili neadekvatno zaštićena. na taj način izostala bi adekvatna ocjena društvene opasnosti učinjenog krivičnog djela, jer je očito da je društvena opasnost pokušaja kvalifikovanog oblika krivičnog djela, naročito kada postoji više takvih oblika, koji se po svojoj težini odnosno zaprijećenim kaznama znatno razlikuju kao što je to slučaj kod krivičnog djela iz člana 174. KZ SFRJ, daleko veća od svršenog osnovnog oblika

krivičnog djela (za osnovni oblik propisana je kazna zatvora do 3 godine, za kvalifikovani oblik iz stava 3. kazna zatvora od 6 mjeseci do 5 godina, a za kvalifikovani oblik iz stava 4. kazna zatvora od jedne do 10 godina). Ako bi se zauzelo stanovište da pokušaj krivičnog djela iz člana 174. stav 3. odnosno stav 4. KZ SFRJ nije moguć, već da se u svim slučajevima kada učinilac svoju namjeru pribavljanja protivpravne imovinske koristi nije uspio da realizuje i pored preduzete radnje zloupotrebe, radi se svršenom osnovnom obliku ovog krivičnog djela, onda ne bi bio moguć ni pokušaj krivičnog djela pljačke u službi već bi se i takav pokušaj krivičnog djela tretirao kao svršeno krivično djelo osnovnog oblika. A takvo stanovište ne odgovara ni logičnom, odnosno zakonskom pojmu pokušaja krivičnog djela, pogotovu kada se ima u vidu da je radnja krivičnog djela svršena i da je umišljaj bio usmjeren na ostvarenje posljedice /težeg) krivičnog djela, a osim toga treba imati u vidu da lakši svršeni oblik krivičnog djela ne može konzumirati pokušaj težeg oblika, čemu bi vodilo stanovište da se u ovim situacijama radi o svršenom lakšem obliku a ne pokušaju težeg oblika može konzumirati lakši oblik svršenog (istog) krivičnog djela. I kriminalno politički razlozi govore u prilog postojanja pokušaja krivičnog djela iz člana 174. stav 3. i 4. odnosno člana 177. stav 1. u vezi člana 174. KZ SFRJ, jer se rado o najopasnijim napadima na društvenu imovinu, radnjama zloupotrebe, pa istu treba adekvatno zaštititi, od ovakvih opasnih napada, pogotovu kada su radnje preduzete radi pribavljanja protivpravne imovinske koristi velikih razmjera a učinilac je spriječen da takvu korist realizuje.

S obzirom na iznijeto zauzeto je stanovište istaknuto u zaključku.

Z A K L J U Č A K br. II

U slučaju optužbe za krivično djelo iz člana 177. Krivičnog zakona SFRJ, koje obuhvaća više krivičnih djela iz člana 174. do 176. Krivičnog zakona SFRJ, a tužilac za neko od tih djela odustane od optužbe ili sud nađe da treba optuženog osloboditi od optužbe, prvostepeni sud će u odnosu na to djelo donijeti presudu kojom se optužba odbija, odnosno optuženi oslobađa od optužbe, a ako se radi samo o nekoj radnji tog djela, ili visini pribavljene imovinske koristi, sud će i za to djelo obuhvaćeno u krivičnom djelu iz člana 177. Krivičnog zakona SFRJ donijeti osuđujuću presudu, ozsotavljajući iz izreke onu radnju, ili pribavljenju imovinsku korist po optužbi, od koje je tužilac odustao, odnosno za koju sud nađe da nije dokazana, ili da u toj radnji nema elemenata krivičnog djela.

Na isti način će postupiti i drugostepeni sud kad peinačava prvostepenu presudu, a ako ukida presudu za jedno djelo u sastavu krivičnog djela iz člana 177. Krivičnog zakona SFRJ ukinut će prvostepenu presudu u odnosu na krivično djelo iz člana 177. Krivičnog zakona SFRJ u cijelosti.

O b r a z l o ž e n j e

Kad raspravno vijeće utvrdi da optuženik nije učinio neko djelo ili kad ocijeni da neko djelo iz sastava pljačke po zakonu nije krivično djelo ili da postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost, donijet će u odnosu na to djelo oslobađajuću presudu, a kad utvrdi da za neko od djela iz sastava pljačke ne postoji procesne pretpostavke, odnosno da postoje procesne smetnje, donijet će u odnosu na to djelo presudu kojom se optužba odbija.

Ovakvo postupanje raspravnog vijeća prvostepenog suda ima podlogu i u čl. 348. stav 2. ZKP, jer se kod optuženja za krivično djelo pljačke, koje se sastoji iz više djela, u stvari radi o optuženju za više krivičnih djela, koja je zakon označio kao jedno zbirno krivično djelo pljačke.

Naravno da će sudbina preostalih djela iz sastava pljačke ovisiti o tome da li njihov zbir kriminalnih učinaka prelazi, sada još uvijek, 100.000 dinara ili ne. U prvom slučaju ostat će pljačka sa sniženim materijalnim učinkom, dok će se u drugom razbiti na pojedina djela u realnom sticaju, pri čemu je moguće da se ona, ili samo neka od njih, ako postoje uvjeti za to, pravno označe kao produženo krivično djelo.

Kad vijeće, pravnom ocjenom utvrđenog činjeničnog stanja, nađe da neko djelo iz sastava pljačke treba pravno označiti tako da ono po svojoj osnovnoj kvalifikaciji više ne predstavlja ni jedno od krivičnih djela koja mogu prerasti u pljačku nego neko drugo krivično djelo, tada će ono biti izdvojeno iz sastava pljačke i naći će se u realnom sticanju s ostatkom koji još uvijek čini pljačku.

Kad se međutim, radi samo o nekoj radnji ili dijelu pribavljene imovinske koristi kao sastavnim dijelovima nekog od osnovnih djela koja prerastaju u pljačku i koja i bez toga egzistiraju i sva zajedno čine pljačku prema optužbi, izostavit će iz izreke onu radnju ili onu pribavljenu imovinsku korist od koje je tužilac odustao, odnosno za koju sud nađe da nije dokazana ili da u toj radnji nema elemenata nekog od osnovnih krivičnih djela koja prerastaju u pljačku, jer sud ne može za pojedine dijelove istog ovdje osnovnog krivičnog djela izreći oslobađajuću ili odbijajuću, a za preostale dijelove osuđujuću presudu. Preostaje, stoga, da sud u obrazloženju osuđujuće presude, čija izreka sadrži obim koji je dokazan, koji ima elemente inkriminiranog djela i za koji ostaje optužba, izloži zbog čega je preostali dio izostavio iz izreke.

Stanovište da se iz činjeničnog opisa optužbe u činjeničnom opisu osuđujuće presude, za djelo pljačke, mogu izostaviti sve ne inkriminirane radnje ili oni iznosi bez kojih i preostale inkriminirane radnje i prisvojeni iznosi čine jedno ili više osnovnih krivičnih djela koja prerastaju u pljačku, odnosno koja čine pljačku, uz navođenje razloga u obrazloženju osuđujuće presude zbog čega su neke od inkriminiranih ili prvobitno inkriminiranih radnji, odnosno iznosi, izostavljeni iz izreke, već preovladava u sudskoj praksi, koja opravdano ne prihvaća prigovor da na taj način nije potpuno riješen predmet optužbe.

Na isti način postupit će i drugostepeni sud kad preinačava prvostepenu presudu, u sjednici vijeća, bez održavanja rasprave, nakon što utvrdi da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje po pravilnoj primjeni zakona ima donijeti, po čl. 387. stav 1. ZKP, drukčija presuda.

Obim u kome će i kako drugostepeni sud preinačiti prvostepenu presudu diktiran je istim kriterijumima koji su izneseni u vezi s odlučivanjem raspravnog vijeća prvostepenog suda o djelima koja čine inkriminaciju za krivično djelo pljačke, ovisno dalje o tome da li prvostepenu presudu ispituje po tužiočevoj ili po optuženikovoju žalbi i da li je povodom bilo čije žalbe utvrdio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka koja izaziva donošenje odbijajuće ili oslobađajuće presude.

Kad su pobijanom presudom izdvojena iz sastava pljačke pojedina djela, jer je prvostepeni sud ocijenio, da po zakonu nisu krivičnadjela ili a postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost, ili krivično gonjenje, i za njih dobio oslobađajuću ili odbijajuću presudu, a viši sud uvaži tužiočevu žalbu, preinačit će presudu i optuženika oglasiti krivim i za ta djela, uključiti i u sastav pljačke, te mu izreći odgovarajuću kaznu za takvu uvećanu kriminalnu djelatnost.

Jednako će postupiti viši sud i u slučaju kad je niži sud izlučio pojedina djela iz sastava pljačke, jer je ocijenio da nemaju obilježja krivičnog djela koja mogu prerasti u pljačku, nego nekog drugog djela, tretirajući ih u prvostepenoj presudi kao realni sticaj s preostalom inkriminiranom djelatnošću koju je u tom preostalom dijelu pravno označio kao pljačku, s tim da će, uvažavanjem tužiočeve žalbe, preinačiti kvalifikaciju u neko od djela koja prerastaju u pljačku, unijet ih u sastav pljačke i izreći adekvatnu kaznu za tako uvećanu pljačku.

Kad viši sud nađe uvažavanjem optuženikove žalbe, suprotno nižem sudu, da pojedina djela iz sastava pljačke po zakonu nisu krivična djela ili da ima okolnost koje isključuju krivičnu odgovornost, izreći će za njih oslobađajuću presudu, a za preostalu kriminalnu djelatnost koja i bez djela obuhvaćenog oslobađajućom presudom predstavlja pljačku, odmerit će adekvatnu, naravno blažu kaznu. Ako oslobađajućom presudom za pojedina osnovna djela vrijednost preostalo inkriminiranog djela spadne ispod 100.000 dinara, raskinut će se njihova međusobna veza i ona će se naći u realnom sticanju, do kojeg može doći i zbog toga što je viši sud zbog

povrede krivičnog zakona iz člana 364. tačka 3. ZKP ili zbog bitne povrede iz člana 364. stav 1. tačka 5. ZKP, odbio optužbu, ili je pak zbog povrede iz člana 364. stav 1. tačka 9. ZKP izrekao oslobađajuću presudu, za neka od inkriminiranih djela koja prerastaju u pljačku.

I konačno, kad viši sud, uvažavanjem žalbe, nađe da neka djela inkriminirana kao pljačka nemaju obilježja krivičnog djela koja prerastaju u pljačku, preinačit će prvostepenu presudu tako da će ih izdvojiti iz sastava pljačke, adekvatno ih kvalificirati i uzeti ih u realnom sticaju međusobno i s prostim inkriminiranim djelom koji i bez njih čini pljačku, pa će za svata djela utvrditi kazne i izreći jedinstvenu kaznu. Tako će postupiti i u slučaju da se vrijednost preostalog dijela prijašnje pljačke spusti ispod 100.000 dinara.

Ako pak viši sud u žalbenom postupku utvrdi da su neka od radnji nekog osnovnog krivičnog djela koja u prvostepenoj presudi čine pljačku po zakonu ne predstavlja krivično djelo preinačit će prvostepenu presudu tako da će iz njene izreke izostaviti taj dio i to obrazložiti u razlozima svoje presude.

Zaključak da će drugostepeni sud, ako ocijeni da za neko djelo iz sastava pljačke treba ukinuti prvostepenu presudu, tu presudu ukinuti u cijelosti, temelji se na ocjeni da se pojedini dijelovi prvostepene oduđujuće presude za pljačku nemogu izdvojiti, u smislu člana 385. stav 3. ZKP, bez štete za pravilno presuđenje.

Radi ovakvog zakonskog opisa krivičnog djela pljačke kakvog sada imamo u čl. 177. KZ SFRJ i adekvatnim članovima krivičnih zakona republika i autonomnih pokrajina, jeste da se o cijeloj kriminalnoj količini koja čini, ili može činiti krivično djelo pljačke, s aspekta kažnjivosti i kažnjavanja, kao jednoj cjelini, cijeni i odlučuje u jednom predmetu na jednom mjestu, što znači za sva nepresuđena djela koja prerastaju u pljačku, radi što adekvatnije ocjene obima napaa na društvenu imovinu, a time i pravne društvene opasnosti učinioca, te radi izricanja najadekvatnije krivične sankcije.

Ukidanje prvostepene presude samo za neko od djela od kojih se sastoji krivično djelo pljačke nije moguće ni zbog toga što je pljačka ipak zasebno krivično djelo, koje ima samostalan iako specifičan karakter, da zakonskom konstrukcijom, u kome pojedina izvršena krivična djela gube svoju pravnu individualnost, odnosno samostalnost.

Z A K L J U Č A K br. III

Pod “propisanom” ocjenom u smislu krivičnog djela kršenja propisa o cijenama treba podrazumijevati samo one cijene koje su kao najviše ili čiji je najviši nivo ili čiji je način formiranja određen propisom nadležnog organa društveno političke zajednice.

O b r a z l o ž e n j e

Određenje pojam “propisanih” cijena, kao jednog od bitnih obilježja krivičnog djela kršenja propisa o cijenama, uključuje u sebi i rješenja više pitanja koja mogu biti sporna. Ovo krivično djelo predviđaju svi republički i pokrajinski krivični zakonici, ali, izgleda, da oni cijenu, kao genusni objekt, ne zaštićuju u istom opsegu. Neki od njih ekspliciraju diferenciju između pojmova “propisane” i “dogovorene” cijene, ali obje te kategorije uključuju u objekt ovog krivičnog djela (KZ SR Slovenije i KT SAP Vojvodine), dok svi ostali kao objekt ovog djela predviđaju samo “propisanu” cijenu. Da li su pojmovi “propisane” i “dogovorene” cijene suštinski različiti može biti sporno, ali nema dileme da postoji i treća kategorija, kategorija tzv. slobodno formiranih cijena. Ranija teorija i praksa su pojam “propisane” cijene, polazeći od samog značenja kvalifikativa “propisanost”, definisale suprotstavljajući ga baš ovoj trećoj kategoriji . tzv. slobodno formiranih cijena. sada je ova problematika složenija s obzirm na promjene do kojih je došlo u ovoj oblasti društveno-ekonomskog života. Instrumenti regulative u ovoj oblasti su naime obogaćeni, a i samo modeli regulisanja.

Tako, važeći propisi koji regulišu ovu materiju (Zakon o osnovama sistema cijena i društvenoj kontroli cijena i drugi propisi) utvrđuju osnovni princip da radnici u OOUR-ima samostalno formiraju cijene svojih proizvoda i usluga, polazeći od kriterija utvrđenih zakonom, s tim da te cijene mogu i “dogovoriti” sa drugim OOUR-ima samoupravnim sporazumom ili dogovorom. Važenje ovog osnovnog principa može biti ograničeno izuzetno i to tzv. mjerama društvene kontrole cijena. Ova društvena kontrola cijena, prema odredbama člana 60. i 61. Zakona o osnovama sistema cijena i društvenoj kontroli cijena može imati ove modele:

- određivanje najviših cijena, odnosno najvišeg nivoa cijena,
- propisivanje načina formiranja cijena,
- davanje saglasnosti na cijene, odnosno tarife ili ovjeravanja cijena,

Društvena kontrola cijena u prva dva modela pretpostavlja podzakonske akte koje donose nadležni organi društveno – političke zajednice.

Prema tome, propisima na koje upućuje krivično djelo kršenja propisa o cijenama, oblasti cijena je uređena tako da se postavlja najprije ovo pitanje: da li oznaka “propisanosti” (cijene) podrazumijeva isključivo onaj sektor koji znači ograničenje važenja osnovnog principa da radnici u OOUR-ima samostalno formiraju cijene i da li u tom okviru stvari treba diferencirati dalje s obzirom na subjekte koji ograničava, te model i uopšte smisao ovog ograničenja.

Jasno je a pod “propisanom” cijenom treba uzeti onu koja je kao “najviša” ili čiji je najviši “nivo” određen propisom nadležnog organa društveno političke zajednice, pri čemu nema značaja rang tog propisa. Ispravnost ovog gledišta obezbjeđuje već gramatički smisao kvalifikativa “propisanosti” Sporno je, međutim, da li karakter “propisane” ima i ona cijena kod koje je propisan samo način formiranja. Moguća su dva polarno suprotna gledišta. Prvo gledište, uzima da se ovdje ne može raditi o “propisanoj” cijeni zbog toga što je propisan samo jedan od njenih elemenata, a ne ona kao cijena. Drugo, suprotno gledište polazi pak od toga da propisom određeni sastavni element nužno utiče na njen konačni nivo, te da se i ovdje radi o “propisanoj” cijeni, makar se radilo i o djelimičnog propisanosti. Krivični zakon upotrebljava izraz “propisana cijena” i time ne implicira nikakvu razliku između cjelovito i djelimično propisane cijene, a osim toga ovdje se radi o logičnom odnosu cjeline i dijela. Argumenti, na koje se oslanja drugo gledište, su daleko ubjedljiviji.

Cijene koje OOUR-i samostalno formiraju bez sumnje nisu “propisane”. Takav karakter te cijene ne mogu poprimiti ni onda kad ovlaštena zajednica za poslove cijena daje saglasnost na njih ili ih “ovjerava”. Nemaju karakter “propisanih” ni cijene koje su određene samoupravnim sporazumom ili društvenim dogovorom.

Gledište da se i ovdje radi o “propisanim” cijenama, polazi od značaja i obaveznost samoupravnih sporazuma i društvenih dogovora. Međutim, tako je gledište neodrživo, jer samoupravni sporazumi i dogovori, uprkos njihovom značaju i obaveznosti, ne znače nikakvo spoljno ograničenje prava radnika u OOUR-ima da samostalno formiraju cijene, već naprotiv pretpostavljaju vršenje tog prava. Oni nisu, stoga “propisi” na koje misli krivično pravna odredba koju razmatramo, pa cijene određene njima imaju karakter “dogovorenih” cijena. A to bi, konačno, značilo da postoji razlika između pojmova “propisane” i “dogovorene” cijene.

Prema tome, nisu “propisane” u smislu ovog krivičnog djela, one cijene koje OOUR-i samostalno formiraju, niti cijene na koje nadležne zajednice za poslove cijena daju saglasnost ili ih ovjeravaju, a konačno ni cijene određene SS ili DD.

NA SASTANKU PREDSEDNIKA KRIVIČNIH ODJELJENJA SAVEZNOG SUDA, VRHOVNIH SUDOVA REPUBLIKA I AUTONOMNIH POKRAJINA I VRHOVNOG VOJNOG SUDA, održanom 5. marta 1984. godine u Saveznom sudu u Beogradu, usvojeni su sljedeći:

ZAKLJUČCI

1. Krivični postupak koji je pravosnažno završen rješenjem o izricanju mjere bezbjednosti iz člana 63. Krivičnog zakona SFRJ može se ponoviti shodnom primjenom odredaba koj se odnose na ponavljanje postupka na osnovu člana 508 Zakona o krivičnom postupku.

2. Sud ne može poslije održanog glavnog pretresa na osnovu optužnice neuračunljivom učiniocu izvreći mjeru bezbjednosti iz člana 63. odnosno člana 64. Krivičnog zakona SFRJ bez izmjene optužnice javnog tužioca u predlogu za izricanje mjere bezbjednosti. U takvom slučaju sud mora donijeti presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe.

3. Oštećeni u skraćenom postupku nma pravo žalbe na presudu u smislu člana 443. stav 8. Zakona o krivičnom postupku ako nije prisustvovao glavnom pretresu.

4. Novčana kazna koja se sastoji u smanjenju mjesečne plate (ličnog dohotka) zbog povrede vojne discipline, a kou je osuđeni plati, uračunava se po članu 50. stav 2. ZKP u kaznu izrečenu za krivično djelo čija obilježja obuhvataju i obilježje povrede vojne discipline.

5. Nije isključen sticaj krivičnih djela neprijateljske propagande iz člana 133. Krivičnog zakona SFRJ i krivičnog djela izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti iz člana 134. Krivičnog zakona SFRJ, ako su ova krivična djela izvršena u realnom sticaju.

6. Ostvareno je krivično djelo pljačke u službi iz člana 177. Krivičnog zakona SFRJ ako je učinilac izvršenjem krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja iz člana 174. Krivičnog zakona SFRJ pribavio imovinsku korist koja prelazi sto hiljada dinara bez obzira da li je pribavljena imovinska korist na štetu društvene ili privatne imovine.

7. Prihvata se stav Saveznog suda objavljen u Biltenu br. 19/83 koji glasi:

“Razlika u cijeni postignuta prodajom proizvoda ili usluga po cijenama višim od propisanih, čime je izvršen privredni prestup iz čl. 94. st. 1. tačka 1. Zakona o osnovama sistema cijena i društvenoj kontroli cijena, ne može se poistovijetiti sa imovinskom koristi, jer imovinska korist u smislu člana 32. stav 1. Zakona o privrednim prestupima i člana 97. Zakona o osnovama sistema cijena i društvenoj kontroli cijena predstavlja čistu dobit ostvarenu izvršenjem privrednog prestupa utvrenu oduzimanjem nužnih troškova od bruto iznosa ostvarenog povećanjem cijena”.

DRUŠTVENA SVOJINA I SAMOUPRAVLJANJE

Član 4. Zakona o građvinskom zemljištu u društvenoj svojini

Kda je u odluci o određivanju građevinskog zemljišta skupštine opštine navedeno da se određeno naselje smatra urbanim područjem, a pojedinačne parcele u tom području se pobliže prikažu u grafičkom prilogu koji čini sastavni dio odluke, takav način određivanja građevinskog zemljišta zadovoljava uslove predviđene u članu 4. Zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini. (Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 325/84 od 9. avgusta 1984. godine)

GRADANSKO PRAVO (opšti dio)

Član 1107. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Opšte uzanse za promet robom koje se odnose na kvantitativni prijem robe primjenjuju se i poslije stupanja na snagu zakona o obligacionim odnosima.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 141/84 od 25. juna 1984. godine)

Član 63. Zakona o obligacionim odnosima

Ako predmet prodaje nije dovoljno određen, tako da između ugovorenih stranaka postoji nesporazum o predmetu obaveze. Ugovor ne nastaje (prodavac je prodao putem licitacije opremu za fazaneriju, a kupac je pogrešno smatrao da u sastav opreme ulazi i agregat).

(Presuda Vrhodnog suda BiH, broj Rev. 198/84 od 10. maja 1984. godine)

Član 69. stv 1. i 70. stv 2. zakona o obligacionim odnosima

Kada je organizacija udruženog rada – prodavac automobila, u uslovima prodaje stavljenim na uvid kupcima, uslovia punovažnost ugovora o prodaji prethodnim registrovanjem predračuna i potom uplatom kupovne cijene, ugovor nije nastao samo uplatom cijene na žiro račun prodavca.

Iz obrazloženja:

Neosnovana je tvrdnja revidenta da je momentom uplate kupovne cijene zaključen ugovor o kupoprodaji motornog vozila jer iz uslova prodaje odštampanih na obrascu predračuna proizilazi suprotno, tj. da se uplata vrši na osnovu registrovanog predračuna i bez navođenja broja predračuna, ne obavezuje tuženog (među strankama nije sporno da je uplata izvršena bez registrovanog predračuna i navođenja broja predračuna na uplatnici).

Ugovorne stranke mogu i bez neformalnih ugovora, kakav je i konkretni, usloviti punovažnost ugovora njegovim zaključenjem u posebnoj formi (član 69. Zakona o obligacionim odnosima), pa se tužilac morao pridržavati uslova prodaje koja je dao tuženi. Neopravdan je revizijski navod da je ugovor postavio punovažam u smislu člana 73. Zakona o obligacionim odnosima, jer nije ni djelimično izvršen od strane tuženog.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 98/84 od 19. aprila 1984. godine).

Član 9. stav 4. i član 46. stav 1. zakona o prometu nepokretnosti (“Službeni list SRBiH” broj 38/78).**Član 24. i 73. Zakona o obligacionim odnosima**

Ugovori o prometu nepokretnosti zaključeni u usmenom obliku iza 4. januara 1979 godine ne mogu postati punovažni.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi člana 46. stav 1. Zakona o prometu nepokretnosti SRBiH punovažni su samo ugovori o prometu nepokretnosti zaključeni prije stupanja na snagu navedenog zakona, iako nisu sačinjeni u pismenoj formi, ako su ugovorene strane u cijelosti ili u pretežnom dijelu ispunile obaveze koje iz ugovora nastaju do stupanja na snagu istog zakona, tj. do 4. januara 1979. godine.

Po odredbi člana 9. stav 4. navedenog zakona punovažni su i ugovori zaključeni nakon stupanja na snagu zakona, ako su sačinjeni u pismenoj formi, ali bez ovjere potpisa ugovoreni strana, pod uslovom da su ugovorne strane izvršile u cjelini ili pretežnom dijelu obaveze koje iz njega nastaju. Iz ovakve odredbe očito slijedi da ne mogu postati punovažni ugovori o prometu nepokretnosti zaključeni nakon stupanja na snagu navedenog zakona ako su sačinjeni u usmenom obliku, makar da su ugovorne obaveze u cjelini ispunjenje.

S obzirom na ovako stimulisanu odredbu člana 9. citiranog zakona, ne može se primijeniti odredba člana 73. Zakona o obligacionim odnosima, već se ima primijeniti isključivo republički propis (član 24. Zakona o obligacionim odnosima).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 204/84 od 24. maja 1984. godine).

Član 9. stav 3. zakona o prometu nepokretnosti (“Službeni list SRBiH”, broj 38/78)

Ugovor o kupoprodaji nepokretnosti, sačinjen u pismenom obliku i potpisan po prodavcu, kupcu i samo jednom svjedoku, ne proizvodi pravno dejstvo, ako obaveze ugovorenih strana nisu u pretežnom dijelu ispunjene.

Iz obrazloženja:

Odredbama člana 9. stav 2,3. i 4. Zakona o prometu nepokretnosti (Službeni list SR BiH, broj 38/78), koji je u vrijeme zaključenja kupoprodajnog ugovora između tužioca i tuženog bio na snazi, propisano je da ugovor na osnovu koga se prenosi pravo vlasništva na nepokretnosti mora biti sačinjen u pismenom obliku, a potpisi ugovarača ovjereni u nadležnom sudu, dok s druge strane, ugovor koji je zakluče protivno naprijed citiranoj odredbi – ne proizvodi pravno dejstvo. Izuzetno, međutim, od prethodno citirane odredbe, ugovor zaključen u pismenoj formi na osnovu koga se prenosi pravo vlasništva, proizvodiće pravno dejstvo iako potpisi ugovarača nisu ovjereni kod nadležnog suda, ako su ugovorne stranke izvršile u cjelini ili u pretežnom dijelu obaveze koje iz njega nastaju ili ako je taj ugovor zaključen u prisustvu najmanje dva svjedoka koji su se potpisali na ugovoru (član 9. stav 3. citiranog zakona). Kako su na osnovu rezultata izvedenih dokaza nižestepeni sudovi utvrdili da sporni ugovor, mada je sačinjen u pismenom obliku i mada su ga potpisale obje strane **ne ispunjava** naprijed opisane zakonske uvjete na njegovu pravovaljanost (jer je taj ugovor sačinjen samo u prisustvu jednog svjedoka, potpisi na sudu, niti je u pretežnom dijelu ispunjen), nižestepeni sudovi su zahtjev tužioca sa razlogom odbili.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 104/84 od 22. marta 1984. godine).

Član 395. Zakona o obligacionim odnosima

Član 82. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom (prečišćeni tekst “Službeni list SFRJ”, broj 17/84)

Član 10. Zakona o novčanom sistemu (“Službeni list SFRJ”, broj 49/76)

Ugovor o zajmu u stranoj valuti zaključen u našoj zemlji, nije u saglasnosti sa odredbama zakona o novčanom sistemu, ali takav ugovor nije ništav, jer se ispunjenje ugovorom preuzete obaveze u stranoj valuti može tražiti u domaćoj valuti (dinarima) po kursu koji je važio u momentu nastanka obaveze.

Iz obrazloženja:

Ugovor o zajmu zaključen u našoj zemlji po kome se tužilac obavezao da će dati tuženom na zajam 10.000 DM, a tuženi se obavezao da će tužiocu vratiti isti iznos u stranoj valuti (u DM), nije u saglasnosti sa odredbama iz čl.82. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom i odredbom člana 10. Zakona o novčanom sistemu, ali nije prihvatljivo stanovište nižestepeni sudova da je usljed toga zaključeni ugovor apsolutno ništav. Naime, prema propisu člana 82. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom, ništave su samo one odredbe ugovora kojima se ugovorna obaveza izražava u stranom sredstvu plaćanja, a ne ugovor u cjelini. U članu 103. stav 1. zakona o obligacionim odnosima propisano je kada se jedan ugovor smatra ništavim (protivnost ustavom utvrđenim načelima društvenog uređenja, protivnost

ustavom utvrđenim načelima društvenog uređenja, protivnost ustavom utvrđenim načelima društvenog uređenja, protivnost prinudnim propisima i protivnost moralu socijalističkog samoupravnog društva), ali je istovremeno predviđena mogućnost odstupanja od tih pravila, jer posljednja alineja navedenog propisa glasi: "...ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo". Odstupanje o kome je riječ je upravo došlo do izražaja u u članu 395. Zakona o obligacionim odnosima kod ugovaranja plaćanja u stranoj valuti, gdje se kao sankcija za nepoštivanje propisa u tom domenu predviđa konvertovanje obaveze u stranoj valuti u dinare prema kursu na dan nastanka obaveze.

Ugovor o zamu povodom kojeg se vodi ovaj spor zaključen je 13. aprila 1979. godine i već tada je nastala obaveza da u određenom roku (nakon godinu dana) vrati iznos kojeg je primio na ime zajma, pa se taj iznos konvertuje u dinare prema kursu u vrijeme zaključenja ugovora.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 292/84 od 12. jula 1984. godine).

Član 24. i 103. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78)

Ništavo je poravnanje zaključeno između bračnih drugova, kojim se jedan od njih obavezao da će sa drugim nastaviti zajednicu života s tim da mu ovaj bračni drug isplati određenu sumu novca.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 283/84 od 26. juna 1984. godine).

Član 24. i 103. Zakona o obligacionim odnosima

Član 153. stav 3. Zakona o prostornom uređenju ("Službeni list SRBiH", broj 13/74)

I kada je odlukom skupštine opštine propisano da zaključenje ugovora o ustupanju građevinskog zemljišta na korištenje, prethodi izdavanje urbanističke saglasnosti, ugovor nije ništav ako ovaj redosljed nije poštovan (urbanistička saglasnost je izdata poslije zaključenja ugovora).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 325/84 od 9. avgusta 1984. godine).

Član 104. stav 1. i član 395. Zakona o obligacionim odnosima

Odredba člana 395. Zakona o obligacionim odnosima ne primjenjuje se kod vraćanja datog (restitucija) usljed ništavosti ugovora.

Lice koje je u ispunjenju ništavog ugovora o kupoprodaji neizgrađenog građevinskog zemljišta u društvenoj svojini, isplatilo dio cijene u stranoj valuti, može zahtjevati vraćanje u dinarskom iznosu čija je visina utvrđena po kursu na dan donošenja sudske odluke.

Iz obrazloženja:

Prema pravilima imovinskog prava sada sadržanim u odredbi člana 104. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, koje u konkretnom slučaju dolaze do primjene, svaka ugovorna stranka dužna je da vrati drugoj ono što je primila po osnovu ništavog ugovora (dvostrana restitucija).

Kako je, prema podacima spisa, tužitelj u ispunjenju apsolutno ništavog ugovora zaključenog suprotno odredbi člana 10. Zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini SRBiH, isplatio tuženom kupovnu cijenu pretežno u DM, pripada mu pravo na vraćanje datog (DM i dinara), a u nemogućnosti vraćanja primljenih DM, pravo na dinarsku protuvrijednost po kursu u vrijeme presuđenja, jer se samo na taj način može izvršiti potpuna restitucija.

Pri tome valja naglasiti da pravno pravilo sada izraženo u članu 395. Zakona o obligacionim odnosima, ne dolazi do primjene kada se radi o restituciji kod ništavih ugovora, jer u takvoj situaciji ugovornih stranaka pripada pravo na vraćanje datog. Pravilo iz navedenog člana odnosi se na ispunjenje ugovora u kojima se samo klauzula o plaćanju ustranoj valuti ništava, pa se njeno ispunjenje može zahtijevati u domaćoj valuti, po kursu u vrijeme zaključenja ugovora.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 160/84 od 12. aprila 1984. godine).

Član 277. stv 2. zakona o obligacionim odnosima**Odluke o visini stope zatezne kamate (Službeni list SFRJ, broj 19/82 i 40/83)**

Određbe odluke SIV o visini stope zatezne kamate na novčane obaveze proizašle iz ugovora o privredi, prinudnog su karaktera i primjenjuju se od dana stupanja na snagu odluke, na trajne obligacione odnose koji su nastali prije stupanja na snagu Zakona o obligacionim odnosima.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 53/84 od 20. aprila 1984. godine).

A U T O R S K O   P R A V O**Član 27. stav 4. Zakona o autorskom pravu ("Službeni list SFRJ", broj 19/78)**

Glavni i odgovorni urednik nije pasivno legitimisan u sporu radi naplate autorskog honorara.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 99/84 od 14. juna 1984. godine).

S T V A R N O   P R A V O**Član 2. st. 2. i 3. Zakona o svojini na dijelovima zgrade ("Službeni list SRBiH", broj 35/77)**

U pravnom prometu ne mogu biti pojedine prostorije stana, već samo cio stan kao posebni dio zgrade ili suvlasnički dio stana.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 338/84 od 9. avgusta 1984. godine).

Čl. 42. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima . analogno ("Službeni list SFRJ", broj 6/80)

Nosilac prava korištenja na građevinskom zemljištu koje se nalazi u društvenom vlasništvu ovlašten je da tužbom zahtijeva da treća lica uklone naprave i prepreke, koje su samovoljno

postavila na zemljištu i prestanu sa uznemiravanjem posjeda tužioca.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 136/84 od 19. aprila 1984. godine).

Član 79. Zakona o osnovnim svojinsko- pravnim odnosima

Postoji pravni interes tužioca, posjednika koji je sam postavio prijašnje stanje posjeda, da se utvrdi čin smetanja posjeda i tuženom zabrani da ubuduće na "takav ili sličan način", smeta tužioca u posljednjem mirnom posjedu.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 2/84 od 15. marta 1984. godine).

Odredba Zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini i Zakona o prostornom uređenju ("Službeni list SRBiH", broj 13/74)

Niko ne može građenjem, pa ni kao savjestan graditelj, steći pravo trajnog korištenja na građevinskom zemljištu u društvenoj svojini.

Iz obrazloženja:

Osim toga, niko ne može građenjem, pa ni kao savjestan graditelj, steći pravo trajnog korištenja na građevinskom zemljištu u društvenoj svojini. To iz razloga što takav način sticanja trajnog prava korištenja na građevinskom zemljištu u društvenoj svojini nije predviđen propisima, a ne mogu se analogno primijeniti ni pravila o sticanju prava vlasništva građenjem na tuđem zemljištu, s obzirom na načelo da se prava na stvarima u društvenoj svojini, ne mogu sticati mimo

zakonskih pretpostavki i na temelju analogije sa odredbama koje važe za vlasničko – pravni sistem. Pravo građenja i trajno pravo korištenja na građevinskom zemljištu u društvenoj svojini može se steći na način propisan odredbama Zakona o građevinskom zemljištu i Zakona o prostornom uređenju (Službeni list SRBiH, broj 13/74). Zato nema značaja za rješenje ovog spora navod tužioca da je gradio spornu zgradu kao savjesni graditelj i da je izgrađena zgrada vrednija od zemljišta.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 281/84 od 26. juna 1984. godine).

Član 10. Zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini (“Sl. list SRBiH, broj 13/74)

Ortačkom izgradnjom objekta sa maocem prava građenja, stiče se trajno pravo korištenja na zemljištu na kome je izgrađen taj objekat i koje služi za njegovu redovnu upotrebu samo ako je imalac prava građenja mogao na temelju ugovora prenijeti to pravo na ortaka.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 281/84 od 26. juna 1984. godine).

Član 9. stav 1. Zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini (“Službeni list SRBiH”, broj 13/74)

Pravni sljednik ranijeg vlasnika podruštvljenog neizgrađenog građevinskog zemljišta ima prvenstveno pravo korišćenja (građenja) pod pretpostavkom da je na istoj građevinskoj parceli imao to pravo raniji vlasnik i da je na toj parceli dozvoljena izgradnja zgrade kakvu on može imati u vlasništvu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Uvl. 17/84 od 27. juna 1984. godine).

OBLIGACIONO PRAVO – OPŠTI DIO

Član 209., 371. i 376. Zakona o obligacionim odnosima

Član 608. Zakona o udruženom radu

Organizacija udruženog rada može po proteku subjektivnog zastarnog roka za potraživanja iz osnova naknade štete, a sve do protoka opšteg zastarnog roka, zahtjevati od svog radnika naknadu u visini vrijednosti sredstava koje je protupravno za sebe prisvojio.

U ovakvom slučaju ne primjenjuje se član 608. Zakona o udruženom radu.

Iz obrazloženja:

U konkretnom slučaju ne radi se o potraživanju na koje se odnosi član 608. stav 1. tač. 4. ZUR-a (ispunjenje individualne nenovčane obaveze iz samoupravnog sporazuma, procjene u novcu), već tužilac zahtijeva da mu tuženi naknadi štetu nastalu nestankom robe (manjkom), za koji smatra tuženog odgovornim. Radi se, dakle, o izvronoj novčanoj tražbini, iz osnova naknade štete koju je tuženi prouzrokovao tužiocu na radu, odnosno u vezi sa radom (član 205. Zakona o udruženom radu).

U ovakvom slučaju primjenjuju se opšti propisi o zastari potraživanja.

Utruženo potraživanje se ne zasniva samo na pravnom osnovu naknade štete, već i na neosnovnaom obogaćenju (sticanju bez osnova), pa se ne može zaključiti da je nastupila zastara potraživanja zašto je prije prije podnošenja tužbe protekao subjektivni zastarni rok od tri godine, predviđen u članu 376. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima.

Iz navoda tužioca datih tokom prvostepenog postupka i u žalbi, proizilazi, naime, da tužilac tvrdi da je tuženi u svoju korist upotrijebio, odnosno za sebe prisvojio, robu čiji je manjak utvrđen, pa se, polazeći od takvih činjeničnih navoda tužbe, mora zaključiti da se tužba zasniva i na ovom drugom pravnom osnovu (konkurencija pravnih osnova). U takvom slučaju ima osnova za primjenu člana 209. Zakona o obligacionim odnosima. PO tom propisu nakon nastupanja zastare

prava da zahtijeva naknadu štete, oštećenik može zahtijevati od odgovornog lica, po pravilima o neosnovanom obogaćenju, da mu naknadi vrijednost koristi koju je za sebe pribavio štetnom radnjom (kod potraživanja iz ovog pravnog osnova primjenjuje se opšti zastarni rok).

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 345/83 od 20. aprila 1984. godine).

O B L I G A C I O N O   P R A V O – O B A V E Z E I Z U G O V O R A

Član 454. Zakona o obligacionim odnosima

Korisnik električne energije dužan je da plati cijenu stvarno isporučene električne energij čija je količina utvrđena vještačenjem, i kada isporuka nije bila registrovana mjernim uređajima zato što su bili u kvaru.

U ovakvom slučaju ne može se uspješno isticati prigovor srazmjernog smanjenja obaveze stoga što je isporučilac električne energije nije uredno održavao mjerne uređaje.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 127/84 od 25. juna 1984. godine).

Čl. 13. i 23. st. 1 i 2. tač. 1. i 2. Zakona o oporezivanju proizvoda i usluga u prometu (“Službeni list SFRJ”, broj 43/83)

Član 32. stav 2. Pravilnika o primjeni poreskih stoga i o načinu vođenja evidencije, obračunavanju i plaćanju poreza na promet proizvoda i usluga (Službeni list SFRJ, broj 21/80).

Opšta uzansa za promet robom broj 168 (Službeni list FNRJ, broj 15/54).

Prodavac ne može od kupca – trgovinske organizacije, zahtijevati naknadu plaćenog poreza na promet proizvoda, ako iznos ovog poreza nije uračunao u cijenu, a isporučio je robu odnosno izdao fakturu prije prijema pismene izjave kupca da kupuje robu radi dalje prodaje.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 419/83 od 20. aprila 1984. godine).

Čl. 617, 630. i 631. Zakona obligacionim odnosima

Ako je ugovorena izgradnja objekta koja ne zahtijeva veće i složenije radove, a izgrađuje se bez projekta, zaključen je ugovor o djelu, a ne o građenju (izgradnja manje seoske štale). Naručilac može zahtijevati sudsku zaštitu zbog nedostatka stvari i nakon proteka zakonom propisanih prekluzivnih rokova, ako je poslenik nesavjesno postupao tokom gradnje.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 13/84 od 7. juna 1984. godine).

Član 643. Zakona o obligacionim odnosima (“Službeni list SFRJ”, broj 29/78)

Nosilac stanarskog prava na stanu u društvenom vlasništvu ima pravo da od izvođača zahtijeva otklanjanje nedostataka u granicama njegove odgovornosti za nedostatke građevine prema naručiocu. Pa u skladu sa tim i da zahtijeva izmjenu ugrađenog materijala slabijeg kvaliteta, izuzev ako je izvođač od naručioca radova dobio odobrenje da upotrijebi slabije kvalitetan materijal od ugovorenog.

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj Rev. 146/84 od 26. aprila 1984. godine).

Član 98. stav 1. i 1044. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Nastava je obaveza banke po ugovoru o deviznoj štednji, kada je njen radnik – kontrolor službe devizne štednje, van prostorija banke, primio od štediše iznos strane valute uz obavezu da ulog upiše u njegovu štednu knjižicu koja se čuvala u banci i potom u toj knjižici upisao ulog i upis

ovjerio bančnim pečatom, pa nije od značaja što je primljeni iznos za sebe prisvojio i ulog nije evidentirao na kartonu štediše.

IZ obrazloženja:

Nižestepeni sudovi su utvrdili da je u deviznu štednu knjižicu tužioca bliže označenu u izreci prvostepene presude izvršen upis uplate iznosa od 3.590 DM 15. avgusta 1981. godine, ovjeen pečatom banke i potpisom ovlaštenog radnika tuženog, da navedena uplata nije evidentirana u kartonu tužioca, da je ovlaštenu radnik tuženog, kontrolor devizne štednje navedeni iznos primio od tužioca van prostorija banke i zadržao za sebe, te da je zbog vršenja raznih malverzacija proglašen krivim zbog krivičnog djela iz člana 169. stav 1. i 266. stav 4. Krivičnog zakona SRBiH i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina.

Polazeći od navedenog utvrđenja ovaj sud nalazi da su nižestepeni sudovi pravilno primijenili materijalno pravo kad su odbili prigovor nedostatka pasivne legitimacije, jer je upisom uplate navedenog iznosa u deviznu štednu knjižicu tužioca koji je ovjeren pečatom tuženog i potpisom ovlaštenog lica, zasnovan obligaciono pravni odnos između štediše i banke. Upisi u štednu knjižicu izvršeni na navedeni način su dokaz o izvršenoj uplati (član 1044. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima), odnosno u takvoj situaciji postoji zakonska pretpostavka da je taj iznos ulagač zaista i položio.

Zakonska pretpostavka tačnosti upisa ne može se oboriti time što je uplata izvršena van prostorija banke na šta tuženi ponovo ukazuje u reviziji, jer je prema utvrđenju nižestepenih sudova novac preda radniku tuženog koji kontroliše radnike šalterskih službi da ga položi na devizni račun tužioca i izvrši upis pologa u deviznu knjižicu koja se nalazila kod tuženog, pa se ovakva uplata ima izjednačiti sa uplatom izvršenom radniku šalterske službe ovlaštenom za zaključivanje i ispunjenje ugovora u djelokrugu poslova koje obavlja za organizaciju udruženog rada (član 98. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 329/84 od 9. avgusta 1984. godine).

OBLIGACIONO PRAVO

OBAVEZE IZ OSNOVA PROUZROKOVANJA ŠTETE

Pravna pravila o odgovornosti za štetu

Ne postoji obaveza na naknadu štete ako tuženi nije bio odgovoran za štetu po propisima koji su bili na snazi u vrijeme prouzrokovanja štetne radnje, pa i kada bi njegova odgovornost postojala u vrijeme nastupanja štetne posljedice.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 402/83 od 20. aprila 1984. godine).

Član 186. i 1106. Zakona o obligacionim odnosima

Obaveza naknade štete prouokovane prije stupanja na snagu Zakona o obligacionim odnosima (1. oktobra 1978. godine) dospijeva sa podizanjem tužbe pred sudom, a ukoliko tužba nije podnijeta ranije – oba obaveza dospijeva 1. oktobra 1978. godine.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 135/84 od 26. aprila 1984. godine).

Član 200. st. 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima

Lice protiv koga je vođen krivični postupak na osnovu lažne prijave, može zahtijevati naknadu nematerijalne štete zbog povrede ličnih dobara (časti i ugleda) od prijavioca, ali samo ako se radi o intenzivnoj povredi tih dobara.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 333/84 od 9. avgusta 1984. godine).

Član 204. Zakona o obligacionim odnosima

Povodom revizije tužioca koji je umro poslije donošenja drugostepene presude, izjavljene po njegovom punomoćniku, ne može se preinačiti presuda tako da se dosudi veći iznos naknade nematerijalne štete, jer bi to bilo u sukobu s pravilom iz člana 204. Zakona o obligacionim odnosima, po kom nasljednici umrlog mogu naslijediti potraživanje naknade nematerijalne štete samo ako je priznato pravosnažnom odlukom ili pismenim sporazumom.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 159/84 od 19. aprila 1984. godine).

Član 206. stav 3. i 207. Zakona o obligacionim odnosima

Vlasnici zgrada solidarno i po principu uzročnosti odgovaraju za oštećenje zgrade susjeda nastalo povodom izgradnje njihovih objekata, ako se ne može utvrditi udio svakog od njih u prouzrokovanju štete (zasijecanjem zemljišta radi izgradnje zgrada u vlasništvu štetnika došlo je do klizanja zemljišta na kome je sagrađena zgrada oštećenog).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 199/84 od 10. maja 1984. godine).

Čl. 65. prečišćenog teksta Zakona o službi u oružanim snagama ("Sl. list SFRJ" br. 32/78)

Pripadnik JNA, koji samovljno napusti vojni objekat i izloži se opasnosti nema pravo da od SFRJ zahtijeva naknadu štete koja je nastupila kao posljedica takvog ponašanja.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 139/84 od 26. aprila 1984. godine).

O B L I G A C I O N O P R A V O	Z A K O N S K E O B A V E Z E
--	--

Član 277. stav 2. i član 399. stav 3. (analogno) Zakona o obligacionim odnosima Odluka o visini stope zatezne kamate ("Sl. list SFRJ", br. 19/82 i 40/83)

Zatezna kamata po stopi propisanoj odlukom SIV-a o visini stope zatezne kamate, plaća se samo na novčana potraživanja iz ugovora o privredi izražena u dinarima.

Zatezna kamata na potraživanja iz ugovora o privredi izražena u stranoj valuti, plaća se po stopi od 8% godišnje.

IZ obrazloženja:

Među strankama je nesporno da tuženi nije ispunio ugovorne obaveze i da je u dočnji sa plaćanjem iznosa od 1.176.138,83 DM od 1. aprila 1982. godine i iznosa od 1.141.377,04 DM od 1. oktobra 1982.godine.

Tuženi međutim, ne duguje tužiocu zateznu kamatu po stopi određenoj u Odluci o visini stope zatezne kamate (Službeni list SFRJ, broj 19/82 i 40/83), jer se zatezna kamata po ovoj stopi plaća samo na novčana potraživanja iz ugovora o privredi izražena u dinarima.

Pomenutom odlukom određena je izuzetno visoka stopa zatezne kamate na novčana potraživanja iz ugovora u privredi da bi se obezbijedila veća likvidnost, a i da bi se povjerilac mogao bar približno reparirati štetu nastalu zbog zadocnjelog plaćanja u uslovima kontinuirane i visoke inflacije. Polazeći od ovog teološkog (ciljnog) tumačenja, mora se zaključiti da se odluka može primijeniti samo ako se novčana obaveza izražava u dinarima.

U nedostatku izričitog propisa kojim bi bila određena visina stope zatezne kamate na novčana potraživanja iz ugovora o privredi izražena u stranim sredstvima plaćanja, po mišljenju ovog suda, treba analogno primijeniti pravilo sadržano u članu 399.s tav 3. Zakona o obligacionim odnosima koje se odnosi na visinu stope ugovorne kamate kod obaveza proizašlih iz ugovora o privredi. Ta stopa iznosi 8% godišnje.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 173/84 od 25. juna 1984. godine).

Čl. 25. i 277. stv 1. Zakona o obligacionim odnosima

Ugovori koje zaključe društveno – političke zajednice nisu ugovori u privredi (član 25. Zakona o obligacionim odnosima), pa u slučaju docnije u ispunjenju novčanih obaveza iz ugovora, društveno – političke zajednice plaćaju zateznu kamatu po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj 178/84 od 17. avgusta 1984. godine)

Čl. 41. stav 1. tačka 5. i stav 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (“Sl. list SRBiH2, broj 17/80)

Samoupravna isteresna zajednica društvene zaštite dužna je platiti punu cijenu bolničkog liječenja lica koje je obuhvaćeno obaveznim vidom zdravstvene zaštite i po tom osnovu pripada mu pravo na potpunu zdravstvenu zaštitu (dijete mlađe od 15 godina).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 94/84 od 18. avgusta 1984. godine).

Čl. 46, 50, 52. i dr. Zakona o eksproprijaciji (“Službeni list SRBiH”, broj 19/77)

Vlasnik ekspropisane stambene zgrade nema pravo na veću naknadu od zakonom propisane samo zbog toga što mu nije dodijeljen na korištenje društveni stan.

Iz obrazloženja:

NI jednom odredbom Zakona o eksproprijaciji nije predviđena mogućnost da se bivšem vlasniku ekspropisane stambene zgrade povisi naknada samo zbog toga što mu nije obezbijeđeno korištenje društvenog stana, nego naprotiv iz propisa tog zakona (član 46, 50, 52. i dr.) proizilazi da i u takom slučaju ovome pripada pravo kriterijima koji su uzeti u obzir provedenim vještačenjem u ovom predmetu.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 7/84 od 14. juna 1984. godine).

P R A V O   O S I G U R A N J A

Član 5. stav 1. tačka 18. Pravila ZOIL-a “Sarajevo” za kombinovano osiguranje motornih vozila iz 1969. godine

Kda je kćerka vlasnika automobila udaljujući se od automobila nemarno ostavila ključeve u bravi i time omogućila pijanom saputniku, koga nije ni poznavala, da stavi u pogon vozilo, postupala je sa “velikom nemarnošću” pa Zajednica osiguranja imovine i lica nije u obavezi da vlasniku vozila naknadi štetu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 238/84 od 24. maja 1984. godine).

M J E N I Č N O   P R A V O

Član 16. Zakona o obezbjeđivanju plaćanja između korisnika društvenih sredstava

Povjerilac ima pravo da primljene avalirane mjenice indosira, plaćajući svoj dug prema trećem licu, ali ako tako ne postupi ne može izgubiti prava koja mu pripadaju prema dužniku iz dužničko – povjerilačkog odnosa.

STAMBENO PRAVO

Član 16. Zakona o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", broj 13/74)

Ne može se prihvatiti da postoji prećutan sporazum razvedeni bračnih drugova o tome ko će od njih ostati nosilac stanarskog prava n zajedničkoms tanu, iz okolnosti što je jedan od njih, po raskidu bračne zajednice, duže vremena (a tokom trajanja brakorazvodne parnice) stanovao kod svojih roditelja i nije u tome vremenu tražio sudsku zaštitu radi vraćanja u zajednički stan.

U sporazumu razvedenih bračnih drugova o stanarskom pravu, po razvodu braka, bez obzira na formu u kojoj je zaključen, mora biti izričito i jasno izražena volja stranaka o tome koja će ostati nosilac stanarskog prava na zajedničkom stanu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 8/84 od 14. maja 1984. godine).

Član 6, 17. i 25. Zakona o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", broj 13/74)

Unuk koji je sa bakom živio u istom stanu u ekonomskoj zajednici više od 10 godina, stiče svojstvo nosioca stanarskog prava iza njene smrti. Ne može se usvojiti zahtjev za njegovo iseljenje samo zato što iza smrti bake, nije donijeto rješenje nadležnog organa koje zamjenjuje ugovor o korišćenju stana.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 311/84 od 12. jula 1984. godine).

Član 44. Zakona o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", broj 13/74)

Sudskom odlukom može se usvojiti otkaz ugovora o korišćenju stana zbog prestanka korišćenja i kada je rok od 6 mjeseci nekorisćenja istekao do momenta donošenja odluke prvostepenog suda, iako nije bio istekao do momenta podnošenja tužbe.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 205/84 od 20. aprila 1984. godine).

Član 73. Zakona o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", broj 13/74)

Sustanar može tražiti iseljenje drugog sustanara samo ako ometanje u mirnom korištenju njegovog dijela stana proizilazi iz takvog načina korištenja stana drugog sustanara koji prelazi

okvire redovnog načina upotrebe stana, a ne zbog sukoba izazvanih ličnom netrpeljivošću.

(Presuda Vrhovnog suda Brih, broj Rev. 308/84 od 12. jula 1984. godine).

NASLJEDNO PRAVO

Član 35. Zakona o nasljeđivanju ("Službeni list SRBiH", broj 7/80)-Ugovora o poklonu

Lice kome je otac za života poklonio stambenu zgradu, može zahtijevati da se u odnosu na nužne nasljednike utvrdi da je on postavio suvlasnik zgrade u odgovarajućem dijelu, tako što je poklonjenu zgradu u značajnoj mjeri adaptirao, pa je njena vrijednost porasla za trećinu, te da se taj dio ne uzima u obzir kod izračunavanja nužnog dijela.

Ovo pravo pripada i supruzi poklonoprimeca, koja je zajedničkim radom u braku, učestvovala u adaptaciji zgrade.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 578/83 od 12. jula 1984. godine).

PORODIČNO PRAVO

Član 125. Porodičnog zakona

Kada vanbračni otac, koji je priznao očinstvo djeteta pred matičarem, zaključi i brak sa majkom djeteta smatra se da je dijete rođeno u braku (član 106. stav 3. Porodičnog zakona), pa se zato bragovremenost tužbe za osporavanje očinstva koju podnese otac djeteta ima prosuđivati prema odredbi člana 125. istog zakona, a ne po odredbi člana 119. stav 1.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 80/84 od 17. maja 1984. godine).

Član 230. stav 2. Porodičnog zakona

Roditelj koji se nalazi na odsluženju redovnog vojnog roka ako nema imovine iz koje i bez vlastitog rada ostavruje prihode ne može se obavezati da doprinosi za izdržavanje mladb. djeteta.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 236/84 od 24. maja 1984. godine).

Član 239. Porodičnog zakona ("Službeni list SRBiH", broj 21/79)

Obaveza izdržavanja, u smislu člana 239. Porodičnog zakona, prvenstveno postoji između bračnih drugova, a samo ako bračni drug nije u mogućnosti da doprinosi za izdržavanje drugog bračnog druga (i bivšeg) ili nije u mogućnosti da doprinosi toliko koliko zahtijevaju normalne potrebe bračnog druga koji traži izdržavanje, ta obaveza pada i na djecu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 236/84 od 24. maja 1984. godine).

Član 239. Porodičnog zakona

Bračnom drugu koji je uživalac invalidske penzije pripada pravo na supružansko izdržavanje ako je iznos penzije koji ostvaruje nedovoljan za podmirenje njegovih nužnih životnih potreba.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 214/84 od 17. maja 1984. godine).

Član 241. Porodičnog zakona ("Službeni list SRBiH, broj 21/79)

Nema pravo na supružansko izdržavanje bračni drug koji je isključivo svojim ponašanjem doveo do prekida bračne zajednice ili je bez ozbiljnog povoda od strane drugog bračnog druga prekinuo tu zajednicu.

Iz obrazloženja:

Prema odredbama člana 241. Porodičnog zakona (Službeni list SRBiH, broj 21/79), sud može odbiti zahtjev za izdržavanje ako izdržavanje traži bračni drug koji se bez ozbiljnog povoda od strane drugog bračnog druga grubo ili nedolično ponašao u bračnoj zajednici, ili ako bi njegov zahtjev predstavljao očitu nepravdu za drugog bračnog druga. Iz spisa predmeta proizilazi da je tuženi tokom prvostepenog postupka isticao da ga je tužiteljica izbjegavala u posvećivalapažnju kući, nije htjela da posprema ni da kuha, iako nije imala drugih obaveza, da je dana 31. avgusta 1982. godine, otišla od njega, a da on nije doprinio poremećaju njihovih odnosa, te je na te okolnosti predložio saslušanje tri svjedoka. U žalbi je tuženi posebno akcentirao da ga je tužiteljica napustila bez opravdanih razloga, pa da joj ne pripada pravo na izdržavanje. Prvostepeni sud nije utvrđivao te činjenice, a odbio je prijedlog tuženog za izvođenje dokaza nalazeći da je očigledno da u konkretnom slučaju ne stoje zapreke iz člana 241. Porodičnog zakona da se tuženi obaveže da doprinosi za izdržavanje tužiteljice, sa čim se saglasio i drugostepeni sud u pobijanoj presudu. Međutim, ukoliko je ta tvrnja tuženog istinita, po shvatanju ovog suda, tužiteljica ne bi imala pravo na izdržavanje od tuženog u smislu odredbe člana 241. Porodičnog zakona, jer bi njen zahtjev predstavljao očitu nepravdu za tuženog. Ne može bračni drug, koji je isključivo svojim ponašanjem doveo do prekida bračne zajednice, ili bez ozbiljnog povoda od strane drugog bračnog druga prekinuo tu zajednicu, tražiti od drugog bračnog druga izdržavanje s obzirom da bi takav zahtjev predstavljao očitu nepravdu za drugog bračnog druga.

Zato ne nepravilno pravno shvatanje prvostepenog suda, koje je prihvatio pravilnim i drugostepeni sud, da je očigledno da u konkretnom slučaju ne stoje zapreke iz člana 241. Porodičnog zakona da se tuženi obaveže da doprinosi za izdržavanje tužiteljice, pa je trebalo utvrditi zbog čega je došlo do prekida bračne zajednice stranaka, a ne odbiti prijedlog tuženog za izvođenje dokaza. Osim toga, drugostepeni sud nije mogao odbiti žalbu tuženog zbog toga što nije dokazano da postoje zapreke iz člana 241. Porodičnog zakona da se tuženi obaveže da doprinosi za izdržavanje tužiteljice, jer je tuženi predlagao izvođenje dokaza na bitne okolnosti, a prvostepeni sud je odbio taj prijedlog, pa je drugostepeni sud trebao cijeniti da li je prvostepeni sud pravilno postupio kada nije utvrđivao te činjenice, a prvostepeni sud, kako je to već istaknuto, nije pravilno postupio.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 234/84 od 24. maja 1984. godine).

Član 257. Porodičnog zakona

U novoj parnici po tužbi za izmjenu ili ukidanje obaveze supružanskog izdržavanja sud će odbiti da raspravlja o prigovoru da je izdržavani bračni drug iz razloga koje ima u vidu odredba člana 241. Porodičnog zakona nedostojan da zahtijeva izdržavanje ako je o takvom prigovoru već bilo odlučivano ranijom pravosnažnom presudom kojom je priznato pravo na izdržavanje ili ako je bračni drug koji je pozvan na izdržavanje ove obaveze propustio da u ranijoj parnici istakne takav prigovor, osim ako se ne radi o kasnijem nedostojnom ponašanju.

IZ obrazloženja:

Nije osnovan prigovor revidente da su nižestepeni sudovi pošli od pogrešne primjene odredaba materijalnog prava kada se u svojim presudama nisu posebno bavili ocjenom osnovanosti njegovih prigovora, isticanih u toku prvostepenog postupka i u žalbi, da postoje okolnosti predviđene odredbom člana 241. Porodičnog zakona zbog kojih zahtjev tužiteljice za plaćanje izdržavanja ne bi bio osnovan, zato što je bračna zajednica stranaka navodno bila raskinuta zbog bezrazložnog napuštanja od strane tužiteljice, jer su takvi prigovori mogli biti raspravljeni samo u ranijoj pravosnažnoj okončanoj parnici u kojoj je tužiteljici već priznato pravo na izdržavanje, dok je u ovoj parnici za izmjenu pravosnažne odluke o plaćanju izdržavanja sud mogao, prema odredbi člana 257. istog zakona, ispitivati samo to da li su se prilike od donošenja ranije pravosnažne presude izmijenile. To znači da je za odlučivanje o tome da li eventualno postoje okolnosti iz člana 241. Porodičnog zakona koje bi tužiteljicu činile nedostojnom da zahtijeva plaćanje supružanskog izdržavanja u ovoj parnici, bilo mjerodavno njeno ponašanje prema tuženom kao bivšem bračnom drugu samo od vremena donošenja ranije pravosnažne presude pa nadalje, pa kako tuženi u toku postupka nije ni tvrdio da se tužiteljica u tom periodu nedolično ponašala, to nižestepeni sudovi nisu povrijedili odredbe materijalnog prava kada su i bez posebnog raspravljanja o prigovorima tuženog o nedoličnom ponašanju tužiteljice, samo do momenta razvoda braka, zaključili da je tužbeni zahtjev osnovan.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 216/84 od 24. maja 1984. godine).

Član 265. Porodičnog zakona

Ništav je u cjelini ugovor kojim jedan od bračnih drugova, bez saglasnosti drugog, prodaje stvar koja je zajednička svojina bračnih drugova.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 338/84 od 9. avgusta 1984. godine).

NADLEŽNOST

Član 51. Zakona o sudovima udruženog rada ("Službeni list SRBiH", broj 14/80)

Član 36. stav 1. tač. 1c. prečišćenog teksta Zakona o redovnim sudovima ("Službeni list SRBiH", br. 14/80 i 10/83).

Redovni sudovi su nadležni da sude u sporu za naknadu štete po tužbi radnika protiv organizacije udruženog rada s kojom nije u radnom odnosu, pa i kada je tužilac pretrpio štetu popravljajući sredstvo tuženog po radnom nalogu svoje organizacije udruženog rada.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj R. 96/84 od 14. juna 1984. godine).

Član 36. stav 1. tačka 1c. Zakona o redovnim sudovima (“Službeni list SRBiH”, broj 14/80 i 10/83)

Član 12. stav 1. tač. 2. i 3. Zakona o vojnim sudovima (“Službeni list SFRJ”, broj 4/77)

Za odlučivanje o sporovima radi naknade štete, koju na radu ili u vezi sa radom pretrpe građanska lica u službi u JNA, nadležni su redovni sudovi.

IZ obrazloženja:

Prema odredbi člana 30. stav 5. Ustava SFRJ, građanska lica na službi u oružanim snagama SFRJ “ostvaruju odgovarajuća prava saglasno saveznom zakonu, u skladu sa prirodom djelatnosti i karakterom oružanih snaga”, a u konkretnom slučaju savezni zakon, koji se u Ustavu SFRJ spominje je Zakon o službi u oružanim snagama, i u njemu su prava građanskih lica po osnovu rada uređena na drugačiji način nego što su ta prava regulisana u Zakonu o udruženom radu, za ostale radnike iz udruženog rada (član 420-488.), zbog čega za postupanje i donošenje odluke u ovom sporu nije nadležni sudovi udruženog rada.

S druge pak strane, mada su citiranim zakonom o službi u oružanim snagama regulisana određena prava građanskih lica na službi u JNA, ni u njemu, a niti odredbama člana 12. stav 1. tač. 2. i 3. Zakona o vojnim sudovima (Službeni list SFRJ, broj 4/77), nije propisana posebna stvarna nadležnost u slučaju spora građanskog lica u službi JNA radi naknade štete, koju on pretrpi povređivanjem na rdu. Odatle dalje slijedi da su za presuđenje ovakvih sporova nadležni redovni sudovi.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj R. 143/84 od 12. jula 1984. godine).

Član 36. stav 1. tač. 1d. u vezi sa članom 41. stav 1. tač. 1-f Zakona o redovnim sudovima (“Službeni list SRBiH”, broj 14/80 i 10/83), te člana 10. Zakona o stambenim odnosima (“Službeni list SRBiH”, broj 14/84 . prečišćeni tekst)

Spor između dva društveno prava lica, uz učešće i fizičkog lica, radi poništenja ugovora o korištenju staba, raspravlja se po postupku u privrednim sporovima (glava XXXII Zakona o parničnom postupku), pa se razgraničenje stvarne nadležnosti između okružnog i opštinskog suda određuje prema vrijednosti predmeta spora.

Iz obrazloženja:

Prema izmijenjenoj odredbi člana 36. stav 1. tač. 1. podtačka d. Zakona o redovnim sudovima (Službeni list SRBiH, broj 10/83) opštinski sudovi su nadležni da sude u sporovima u kojima su obje stranke društveno – političke zajednice, organizacije udruženog rada, samoupravne interesne zajednice i druge samoupravne organizacije i zajednice, kao i kad u tim sporovima, pored ovih lica, učestvuju kao suparničari iz člana 196. stav 1. tač. 1. zakona o parničnom postupku i druga fizička ili pravna lica, ali pod uslovom da se radi o sporu iz nadležnosti sudije pojedinca, dok je u istoj situaciji, prema izmijenjenoj odredbi člana 41. stav 1. tač. 1. podatka f. Zakona o redovnim sudovima, okružni sud nadležan da sudi sporove koji se raspravljaju pred vijećem.

Kako u konkretnom slučaju vrijednost spora u tužbi označena na 237.983 dinara, očito je prema naprijed izloženom da je za suđenje nadležan Okružni sud u Zenici. Pri tome treba napomenuti da nadležnost opštinskog suda za ovu vrstu sporova (stambeni spor) ne proističe ni iz odredbe člana 9. Zakona o stambenim odnosima, jer je i taj propis doživio izmjenu pa sada po prečišćenom tekstu (“Službeni list SRBiH, broj 14/84) nosi oznaku 10 i glasi da “sporove u stambenim odnosima rješava nadležni sud...”, a ne “opštinski sud”, kakko je to stajalo u članu 9. stav 1. Zakona o stambenim odnosima (Službeni list SRBiH, broj 13/74).

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj R. 126/84 od 12. jula 1984. godine).

Član 41. stav 1. tač. 1 h. Zakona o redovnim sudovima

Za suđenje u privrednim sporovima o ispunjenju ugovora o prevozu robe u pomorskom saobraćaju isključivo je nadležan okružni sud (spor o plaćanju cijene prevoza robe brodom).

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj R. 190/84 od 13. septembra 1984. godine).

Član 187. Zakona o parničnom postupku

Čln 50. Zakona o sudovima udruženog rada (“Službeni list SRBiH”, broj 14/80)

Za odlučivanje o tužbi supruge radnika kojom zahtjeva da se poništi odluka njegove organizacije udruženog rada o odbijanju zahtjeva za izdavanje prijave o nesreći na poslu, iz čijeg sadržaja proizilazi da tužiteljica zahtijeva da se utvrdi da je njen muž poginuo u nesreći na poslu, da bi mogla ostvariti pravo na veću porodičnu penziju, nisu nadležni da odlučuju ni redovni sudovi udruženog rada.

Ovakvu tužbu mora odbaciti ona sud kome je podnešena.

IZ obrazloženja:

Iz podataka spisa proizilazi da je tužiteljica supruga radnika koji se nalazio u udruženom radu kod tuženog i da se zahtjev odnosi na poništenje odluke tuženog, kojom je odbijen zahtjev tužiteljice za izdavanje prijave o nesreći na poslu za poginulog supruga, kao i da se tuženoj naloži izdavanje prijave o nesreći na poslu, dok iz činjeničnih navoda tužbe proizilazi da tužiteljica zahtijeva da se utvrdi da je njen muž stradao pod okolnostima koje se smatraju nesrećom na poslu radi ostvarenja prava na veći penzijski osnov za porodičnu penziju.

Polazeći od suštine postavljenog zahtjeva ovaj sud nalazi da za odlučivanje u naprijed navedenoj pravnoj stvari nisu nadležni sudovi udruženog rada, jer se na radi o sporu iz člana 50. Zakona o sudovima udruženog rada SRBiH, te da ni redovni sud nije nadležan da odlučuje o postavljenom zahtjevu, jer se na radi o tužbi koju ima u vidu odredba člana 187. Zakona o parničnom postupku.

Naime, zahtjev tužiteljice se suštinski odnosi na utvrđenje da je njen suprug poginuo pod okolnostima koje imaju karakter nesreće na poslu, od kog utvrđenja zavisi pravo na ostvarenje većeg penzijskog osnova u postupku ostvarenja prava na porodičnu penziju, za koje je nadležan organ SIZ –PIO, koji odlučuje o pravu na porodičnu penziju u smislu člana 34. zakona o osnovnim pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja (Službeni list SFRJ, broj 23/82) i člana 32. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Službeni list SRBiH, broj 21/83).

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj R. 149/84 od 23. avgusta 1984. godine).

PARNIČNI POSTUPAK

Član 189. Zakona o parničnom postupku.

Član 154. st. 2. i 5. Zakona o sanaciji i prestanku organizacija udruženog rada (“Službeni list SFRJ”, broj 41/80)

Član 337. Zakona o obligacionim odnosima

Ako su u času ostvaranja stečajnog postupka dospjele tražbine i stečajnog dužnika i njegovog povjerioca do prebijanja (kompenzacije dolazi po sili zakona, pa je sud ovlašten da u izreci presude, nakon usvajanja tužbenog i protivtužbenog zahtjeva, izvrši prijebaj i kada nedostaje izjava stranaka da zahtijevaju prijebaj.

Ovako će sud postupiti i kada povjerilac nije izvjestio stečajnog upravnika o prebijanju.
(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 294/83 od 29. marta 1984. godine).

Član 16. stav 2. zakona o parničnom postupku

Sud utvrđuje pravni osnov tužbe ocjenom činjeničnih navoda tužbe.

Polazeći od takve ocjene opravdano je odbačena tužba zbog nenadležnosti suda, kojom tužilac zahtjeva naknadu štete u visini neisplaćene penzije, tvrdeći da su radnici tuženog SIZ penzijskog i invalidskog osiguranja propustili da utvrde i ocijene sve bitne činjenice od značaja za odluku o visini penzije, prilikom donošenja rješenja o penziji.

Tužbom sa ovakvim činjeničnim navodima tužilac ustvari pobija zakonitost rješenja o određivanju penzije.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 201/84 od 10. maja 1984. godine).

Član 155. Zakona o parničnom postupku**Član 39. zakona o advokaturi ("Službeni list SRBiH", broj 11/77 i 25/81)**

Kada sud ili drugi organ na teritoriji SRBiH odmjerava naknadu troškova stranci koju zastupa advokat sa teritorije druge socijalističke republike ili socijalističke autonomne pokrajine, primijenije tarifu advokatske komore iz člana 39. stav 1. Zakona o advokaturi ili tarifu zajednice, zavisno o tome koja je tarifa povoljnija za stranku koja treba da naknadi troškove.

(Vrhovni sud BiH, broj Pž. 97/84 od 18. juna 1984. godine).

Član 354. stav 2. tačka 7. Zakona o parničnom postupku ("Sl. list SFRJ", broj 4/77, 36/80 i 69/82)

Nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka time što žalba nije dostavljena protivnoj stranci na odgovor, ako je odbijena kao neosnovan.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 236/84 od 24. maja 1984. godine).

Član 421. u vezi sa članom 353. stav 2. i 3. Zakona o parničnom postupku

Ponavljanje postupka pravosnažno okončanog presudom na osnovu priznanja, može tražiti iz razloga navedeni u članu 421. tačka 1,2,2,6. i 7. Zakona o parničnom postupku, kao i ako bi se novim činjenicama ili dokazima moglo utvrditi da je presuda na osnovu priznanja donesena na osnovu izjave tuženog o priznanju date u zabludi, ili pod uticajem prinudne prevare.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 4/84 od 26. aprila 1984. godine).

IZVRŠNI POSTUPAK**Član 50. tačka 8. Zakona o izvršenom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 20/78)**

Član 212. Zakona o obligacionim odnosima

Dužnik ne može u izvršnom postupku uspješno isticati prigovor da je dio tražbine obuhvaćene izvršnom ispravom, platio povjeriocu prije donošenja izvršne isprave (prije zaključenja sudskog poravnanja).

Nakon naplate u izvršnom postupku dužnik bi mogao u posebnoj parnici zahtijevati vraćanje ranije plaćenog.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 221/84 od 12. septembra 1984. godine).

U P R A V N I   S P O R

Član 12. stav 1. zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini (“Službeni list SRBiH”, broj 13/74)

Svrha saslušanja ranijeg vlasnika ili korisnika neizgrađenog građevinskog zemljišta je u tome da se u upravnom postupku utvrdi da li su ispunjene pretpostavke za uzimanje zemljišta iz posjeda, a pored toga i to da li raniji vlasnik odnosno njegov pravni sljednik, ima prvenstveno pravo korišćenja (građenja).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Uvl. 17/84 od 28. juna 1984. godine).

Član 130. Zakona o opštem upravnom postupku (“Službeni list SFRJ”, broj 32/78)

U žalbi se ne može u smislu člana 130. ZUP, proširiti stavljeni zahtjev ili umjesto ranijeg zahtjeva staviti drugi.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Už. 108/84 od 12. jula 1984. godine)

Član 249. tačka 1. Zakona o opštem upravnom postupku (“Službeni list SFRJ”, broj 32/78)

Novim dokazima utvrđuju se činjenice koje su postojale u vrijeme ranijeg odlučivanja u postupku čija se obnova traži, a za obnovu postupka nisu od značaja činjenice koje su nastupile (pogoršanje ili poboljšanje zdravstvenog stanja) nakon odluke u ranijem postupku.

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj Už. 59/84 od 28. aprila 1984. godine).

Član 249. tačka 1. Zakona o opštem upravnom postupku (“Službeni list SFRJ”, broj 32/78)

Da bi se, u smislu člana 249. tačka 1. ZUP, mogao izvoditi zaključak o tom da li su novi dokazi takvi da bi mogli dovesti do drugačijeg rješenja određene upravne stvari treba prethodno te dokaze izvesti, pa onda cijeliti.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Už. 22/84 od 27. aprila 1984. godine).

I Z V O D

IZ BILTENA SAVEZNOG SUDA BROJ 20/84

Građansko i privredno pravo

Član 59. Zakona o parničnom postupku

Za zasnivanje mesne nadležnosti suda prema mestu poslovne jedinice u smislu člana 59. Zakona o parničnom postupku nema uticaja okolnost da li je odnosna poslovna jedinica evidentirana u sudskom registru privrednih organizacija koji se vodi kod suda na čijem se području ta jedinica nalazi.

(Grs. 9/84 od 12. aprila 1984. godine)

Član 277. i 1106. Zakona o obligacionim odnosima

Izuzetno od odredbe člana 1106. Zakona o obligacionim odnosima po kojoj se odredbe tog zakona neće primjenjivati na obligacione odnose nastale pre stupanja na snagu zakona, norme o visini stope zatezne kamate donete po ovlaštenju iz tog zakona (član 277). Kako prinudni propis kojim se štiti društveni interes, primenujuju se i na odnose nastale pre stupanja na snagu.

(Gps. 3/83 od 21. marta 1984. godine)

Član 482. Zakona o obligacionim odnosima opšte uzanse za promet robom broj 153

Prodavac je ovlašten da i po proteku garantnog roka prihvati prigovor na kvalitet. To može učiniti i konkludentnim radnjama, tj. ako se upusti u razmatranje osnovanosti prigovora, a pri tome se ne ogradi od njegove neblagovremenosti.

(Gzs. 36/83 od 9. februara 1984. godine)

Član 12. Zakona o osnovnim svojinsko- pravnim odnosima

Lice koje smatra da je povređeno u svom pravu u pogledu načina korišćenja zajedničke stvari, jer mu sukorisnik to pravo osporava, zaštitu može tražiti samo u postupku pred sudom opšte nadležnosti, pri čemu je sud ograničen samo na raspravljanje imovinsko – pravnih odnosa među strankama, a ne može odlučivati o građevinskim uslovima iz nadležnosti upravnih organa.

(Gzs. 20/83 od 3. novembra 1983. godine)

Član 68. i 75. Zakona o PTT uslugama

Pravo na priključenje telefonskih uređaja na PTT mrežu ostvaruje se u administrativnom postupku pa stoga do zasnivanja pretplatničkog odnosa pojedinci i pravna lica, i kad faktički upotrebljavaju telefonske uređaje i instalacije, nisu u građevinsko – pravnom odnosu sa PTT organizacijom i ne mogu ostvarivati državinsku zaštitu koja se ostvaruje samo u građansko – pravnom režimu.

Od zasnivanja pretplatničkog odnosa koji ima elemente građansko – pravnog odnosa moguće je ostvarivati zaštitu prava iz tog odnosa u redovnom sudskom postupku, uključivši i parnicu za zaštitu poseda.

(Gzs. 32/83 od 12. aprila 1984. godine)

MATERIJALNO I PROCESNO PRAVO

MATERIJALNO PRAVO

II/1. 1. Da bi se odredbe Zakona o obligacionim odnosima koje regulišu pitanje materijalnih nedostataka i odgovornosti za materijalne nedostatke odnose i na prigovor za manje isporučenu količinu robe, ili se u pogledu prigovora na količinu robe primjenjuju Opšte uzanse za promet robom, kao kodifikovani poslovni običaji i poslije stupanja na snagu ovog Zakona, a u pitanjima koja njime nisu regulisana?

-Odredbe člana 492. ZOO ne izjednačuju nedostatak na dijelu prodate stvari s manje isporučenom količinom robe od ugovorene, pa se i poslije stupanja na snagu Zakona o obligacionim odnosima primenjuju Opšte uzanse za promet robom u odredbama (čl. 115. do 134. OU), koje regulišu utvrđivanje i saopštavanje prigovora na količinu robe i to kao kodifikovani poslovni običaji a u smislu odredbi čl. 21. st. 2., čl. 25 i čl. 1107. ZOO (vidi zaključak sa XV Koordanacionog sastanka privrednog sudstva republike i pokrajine održanog u Malinskoj na Krku).

II/1. 2. U slučaju kada dužnik koji ima više dospjelih dugova izda povjeriocu mjenicu koa sredstvo obezbjeđenja plaćanja u smislu odredaba Zakona o obezbjeđenju plaćanja između

korisnika društvenih sredstava ne navodeći što mjeničnim iznosom plaća, može li povjerilac izvršiti u tom slučaju uračunavanje plaćanja u smislu odredbe čl. 312. Zakona o obligacionim odnosima?

-Mjenica koja je izdata kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja može biti izdata samo za plaćanje duga za određenog dužničko – povjerilačkog odnosa. Stoga se njome ne može plaćati “drugi dug” niti se kod ovakvog plaćanja tj. realizacije ovakve mjenice može primijeniti odredba čl. 312. Zakona o obligacionim odnosima.

II/1. 3. Kakva mora biti forma i sadržaj protesta primaoca stvari u međunarodnom vazдушnom saobraćaju?

-Odredbom člana 26. stava 3. Varšavske konvencije propisano je samo da protest mora biti podnesen u pismenoj formi, a nije regulisana sadržaj protesta primaoca stvari prema vazдушnom prevozniku. Kad ocjene valjanost sadržaja protesta treba supsidijarno primijeniti odgovarajuće odredbe nacionalnog prava. Primalac je naime dužan da stavi dovoljno određene i konkretizirane prigovore tako da se iz njih sa sigurnošću može utvrditi vrsta i opseg oštećenja

*) Stavovi usvojeni na XVII sastanku delegata privrednog sudstva održanog u Cetinju 21,22. i 23. maja 1984. godine.

po pojedinim koletima tereta, ali nije dužan navoditi razloge koji po njegovom shvatanju predstavljaju uzrok nastale štete na teretu, naročito u pogledu djelimičnog oštećenja tereta.

II/1. 4. Da li OOUR odgovara trećem licu za naknadu štete po osnovi vanugovorne odgovornosti druge OOUR u sastavu iste organizacije u slučaju ako su one međusobnim samoupravnim sporazumom o udruživanju u radnu organizaciju predvidjele i u sudskom registru upisale međusobnu, dakle korizontalnu solidarnu ili supsidijarnu odgovornost?

-Ne odgovara.

Ovo iz razloga što iz odredbe st. 1. čla. 262. u vezi sa čl. 255 ZUR-a proizilazi da jedna OOUR_a može da odgovara za obaveze druge OOUR-a u sastavu iste radne organizacije, solidarno ili supsidijarno, samo ako te obaveze proizilaze iz poslova koji su u vezi sa djelatnošću bilo koje od osnovnih organizacija udruženog rada saglasno samoupravnom sporazumu o njihovom međusobnom udruživanju u radnu organizaciju (Čl. 372. ZUR-a – kako je to upisano u sudskom registru u smislu čl. 454. ZUR-a). Dosljedno tome, ne može se međusobnim samoupravnim sporazumom o udruživanju osnovnih organizacija udruženog rada u radnu organizaciju predvidjeti i upisati u sudski registar solidarna ili supsidijarna međusobna, dakle horizontalna odgovornost jedne OOUR za obaveze druge OOUR za izvan ugovorne obaveze – odnosno štete.

II/1. 5. Kada se povjerilac i dužnik odmaće organizacije udruženog rada a dug je izražen u stranim sredstvima plaćanja (devizama, u slučaju docnje dužnika po kojoj stopi se dosuđuje povjeriocu zatezne kamate?

Odluka o visini stope zatezne kamate odnosi se samo na dug izražen u dinarima, a nipošto ne na dug izražen u devizama. Zato dužnik u slučaju docnje plaća povjeriocu zateznu kamatu po stopi od 8%.

II/1. 6. Kolika je stopa zatezne kamate koja se dosuđuje povjeriocu kada je dužnik društveno – pravno lice, odnosno druga organizacija udruženog rada i zajednica koja ne obavlja privrednu djelatnost?

-Kada se kao dužnik pojavljuje društveno - pravno lice koje ne obavlja privrednu djelatnost (SIZ zdravstvenog osiguranja, zdravstvena ustanova) zatezna kamata plaća se u skladu

sa odredbom čl. 277. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima (po stopi za štedne uloge po viđenju).

II/1. 7. U slučaju koda plaćanja kamate nije ugovoreno da li naručilac radova ima pravo zahtijevati isplatu kamate na glavnički iznos plaćenog predujma (avansa) izvođaču radova?

-Ako drugačije nije predviđeno međusobnim ugovorom stranaka izvođač radova nije dužan platiti naručiocu radova kamate na predujmljeni iznos.

II/1. 8. Koja visina stope ugovorne kamate na devizna potraživanja stranih pravnih i fizičkih lica prema domaćim organizacijama udruženog rada uživa sudsku zaštitu?

-U sporu koji se vodi pred jugoslovenskim sudom uz primjenu domaćeg prava između stranog pravnog ili fizičkog lica i domaće organizacije udruženog rada koja obavlja privrednu djelatnost, radi ostvarivanja deviznog potraživanja proizašlog iz ugovora o privredi, priznaje se ugovorna kamata po stopi od 8% (čl. 399. st. 3. Zakona o obligacionim odnosima).

II/1. 9. Da li izvođaču rdova pripada kamata na iznos koji je prema ugovoru o građenju zadržan od strane naručioca radova prilikom isplate po okončanoj situaciji za sve vrijeme trajanja garantnog roka?

-U ovakvom slučaju izvođaču radova pripadala bi kamata samo ako je ona ugovorena.

PROCESNO PRAVO

II/2. 1. Da li se može zasnovati mjesna nadležnost u smislu odredbe čl. 59. Zakona o parničnom postupku po mjestu sjedišta stovarišta iako ono nije evidentirano u sudskom registru organizacija udruženog rada?

-Za ocjenu mjesne nadležnosti suda prema sjedištu stovarišta nije odlučno da li je isto upisano u sudski registar, ukoliko je pravni odnos nastao iz poslovanja tog stovarišta.

II/2. 2. Da li se može dozvoliti ponavljanje postupka ako su ispunjeni uslovi iz odredbe tačke 9. čl. 421. ZPP i u slučaju kad je postupak vođen u sporovima male vrijednosti?

-U sporovima male vrijednosti može se dozvoliti ponavljanje postupka u smislu čl. 421. tačka 9. u vezi sa čl. 457. ZPP.

II/2. 3. Da li se radi o preinačenju ili ispravci tužbe u slučaju kada poslije podnošenja tužbe na strani tuženog dođe do statusnih promjena?

-Ako u toku parnice na strani tuženog nastupi statusna promjena zbog koje je tuženi prestao postojati, dolazi do pravne sukcesije, pa se stoga primjenjuju odredbe čl. 212. tačka 3. i čl. 215. st. 1. ZPP.

II/2. 4. Ako građanin zaključi ugovor sa građevinskom organizacijom pa posle toga ustupi (cedira) sva svoja prava iz tog ugovora mjesnoj zajednici, a zatim mjesna zajednica ustane sa tužbom protiv građevinske organizacije radi ispunjenja ugovora, da li u ovoj parnici treba primijeniti odredbe o redovnom postupku, ili posebne odredbe o postupku u privrednim sporovima?

-U ovakvom slučaju treba primijeniti odredbe ZPP koje uruđuju postupak u privrednim sporovima, a nije odlučna okolnost što je prije parnice tražbina pripadala građaninu (čl. 488. – 502. ZPP).

II/2. 5. Kako će sud postupati kada je podnijeta tužba u smislu odredbe člana 197. ZPP u odnosu na ostale supsidijarne tužene?

-Sud će tužene samo obavijestiti o činjenici da se vodi parnica između tužitelja i I-tuženog i da su u toj tužbi oni navedeni kao supsidijarni tuženi.

II/2. 6. Da li se radi o ispravci ili o preinačenju tužbe u slučaju ako se u toku trajanja parnice sa radnom organizacijom bez osnovnih organizacija ona organizuje u radnu organizaciju sa više osnovnih organizacija, pa ulogu parnične stranke preuzimaju osnovne organizacije udruženog rada?

-U ovakvom slučaju parnica će se nastaviti u skladu sa odredbom stava 1. čl. 215. ZPP

II/2. 7. Do kada je sud dužan da odluči o prigovoru mjesne nadležnosti iznijetom u prigovoru protiv platnog naloga, da li u roku iz čl. 20. ZPP ili tokom čitavog prvostepenog postupka?

-O prigovoru mjesne nadležnosti iznijetom u prigovoru protiv platnog naloga, ukoliko prigovor sud usvaja, dužan je odlučiti najkasnije na pripremnom ročištu ili do upuštanja tuženog u raspravljanje o glavnoj stvari (čl. 20. ZPP).

II/2. 8. Kome se vrši dostava kada Osnovnu organizaciju udruženog rada zastupa punomoćnik iz radne zajednice?

-Dostava se vrši punomoćniku po čl. 138. st. 1. ZPP, jer punomoćnik nije radnik osnovne organizacije udruženog rada (vidi član 134. stav 3. ZPP).

II/2. 9. Da li ovlašćen drugostepeni sud kad odlučuje po žalbi protiv rješenja o odbačaju tužbe, donijetog zbog toga što tužilac nije ispravio tužbu u određenom roku (čl. 109. st. 4. ZPP) da ulazi u ocjenu osnovanosti naloga za ispravku ili će se ograničiti samo na činjenice da li je tužilac primio nalog u kome mu je određen rok za ispravku i da li je postupio po njemu u tom roku?

-Tužilac koji je postupio po pozivu suda da u određenom roku ispravi odnosno dopuni tužbu ima mogućnost da u žalbi ističe da je podnesak bio razumljiv i da je sadržavao sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti. Drugostepeni sud je dužan da ocijeni da li su stvarno postojali takvi nedostaci i u zavisnosti od toga da uvaži ili odbije žalbu.

II/2. 10. Koji sud je stvarno nadležan da riješi spor o izvršenju obaveze po sporazumu iz čl. 341. ZUR-a po kome je izdvojena osnovna organizacija udruženog rada preuzela obavezu da drugoj osnovnoj organizaciji isplati određeni iznos. Kod toga je nesporno da je izdvojena osnovna organizacija prestala da postoji pripajanjem drugoj radnoj organizaciji prije nego što je pokrenut spor o izvršenju obaveza na osnovu toga sporazuma?

-U takvom slučaju stvarno je nadležan da odlučuje o sporu sud udruženog rada – a ne redovni sud. Ovo iz razloga što je u pitanju imovinsko – pravni zahtjev nastao neizvršenjem akta, koji po svojoj pravnoj prirodi ima karakter samoupravnog sporazuma.

II/2. 11. Da li se u sporovima male vrijednosti može primjenjivati odredba čl. 496. Zakona o parničnom postupku?

-I u sporovima male vrijednosti primjenjuje se odredba čl. 496. Zakona o parničnom postupku.

IZVRŠNI POSTUPAK

II/3. 2. Ako izvršna isprava glasi na stranu valutu a dužnik nema deviznih sredstava na deviznom računu kod ovlaštene banke da li može dozvoliti izvršenje na prijedlog povjerioca na dinarskoj protuvrijednosti?

-Ako povjerilac postvi zahtjev odnosno saglasi se da mu se umjesto strane valute isplati njena protuvrijednost u dinarima tada je moguće rješenjem o izvršenju naložiti SDK da sa dužnikovog računa skine protuvrijednost deviznih sredstava u dinarima.

II/3. 3. Koji sud je mjesno nadležan za slučaj kad društveno – pravno lice vodi devizna sredstva kod banke u mjestu van područja suda svoje mjesne nadležnosti?

-Kad društveno – pravno lice svoja devizna sredstva vodi kod banke koja nema sjedišta na području istog suda koji je bio mjesno nadležan po članu 194. ZIP-a onda je mjesno nadležan onaj sud na čijem području se nalazi sjedište te banke.

II/3. 4. Da li će sud raspravljati o prigovoru dužnika protiv rješenja o izvršenju odnosno o žalbi dužnika protiv rješenja kojim je prigovor dužnika odbijen ili odbačen ako je izvršenje provedeno na novčanim sredstvima dužnika koja se vode na računu kod SDK (čl. 199. st. 3. ZIP-a)?

-Sud je dužan raspraviti o prigovoru odnosno žalbi dužnika iako je izvršenje na novčanim sredstvima dužnika provedeno. ovo iz razloga što dužnik ima pravni interes da se o tome odluči.

II/3. 5. Na koji način sud određuje iznos koji dužnik treba da unapred položi u smislu odredbe čl. 224. Zakona o izvršnom postupku, da li se ovaj iznos može isplatiti neposredno povjeriocu ili u depozit, i na koji način se vrši isplata vjerovnika naknade učinjenih troškova?

-Visinu potrebnog iznosa sud će utvrditi na temelju obrazloženog prijedloga povjerioca kojim je učinio vjerovatnim visinu potrebnog iznosa.

Uplaćeni iznos ni u kom slučaju ne smije se isplatiti neposredno povjeriocu. On se plaže u depozit kod suda ili kod banke. Iz tog iznosa sud će vjerovniku na teret dužnika isplaćivati određene iznose na temelju dokumentacije iz koje proizilazi da je vjerovnik stvarno imao izdatke u vezi sa izvršenjem čimide koju je trebao da obavi sam dužnik. Sve ove isplate vjerovniku imaju po svojoj prirodi karakter akontacije, a o tome koliko vjerovniku stvarno pripada, odrediće sud konačnim rješenjem o troškovima.

II/2. 6. Da li je došustena žalba protiv rješenja kojim je ukinuto rješenje o izvršenju doneseno na temelju vjerodostojne isprave?

-Iz odredbe čl. 8. Zakona o izvršnom postupku proizilazi da je žalba dozvoljena i u ovakvom slučaju.

II/2. 7. Da li se obračun kamate zbog neblagovremenog plaćanja faktura smatra vjerodostojnom ispravom u smislu čl. 21. Zakona o izvršnom postupku?

-Takav obračun ne smatra se vjerodostojnom ispravom u smislu odredbe čl. 21. ZIP-a.

REGISTAR PROPISA

- Krivični zakon SFRJ ("Službeni list SFRJ", broj 44/76)
- Krivični zakon SRBiH ("Službeni list SRBiH", broj 16/77 i 32/84)
- Zakon o krivičnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 36/77)

- Zakona o obligacionim odnosima (“Službeni list SFRJ”, broj 29/78)
- Zakon o prekršajima (“Službeni list SRBiH”, broj 29/77 i 28/81)
- Zakon o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini (“Službeni list SRBiH”, broj 13/74 i 18/75)
- Zakon o prometu nepokretnosti (“Službeni list SRBiH”, broj 38/78)
- Zakon o autorskom pravu (“Službeni list SFRJ”, broj 19/78)
- Zakon o svojini na dijelovima zgrada (“Službeni list SRBiH”, broj 35/77)
- Zakon o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima (“Službeni list SFRJ”, broj 6/80)
- Zakon o prostornom uređenju (“Službeni list SRBiH”, broj 13/74 i 21/81)
- Zakon o oporezivanju proizvoda i usluga u prometu (“Službeni list SFRJ”, broj 43/83)
- Pravilnik o primjeni poreskih stopa i o načinu vođenja evidencije, obračunavanju i plaćanju poreza na promet proizvoda i usluga (“Službeni list SFRJ”, broj 21/80)
- Opšte uzanse za promet robom, broj 168 (“Službeni list SFRJ”, broj 15/54)
- Zakon o službi u oružanim snagama-prečišćeni tekst (“Službeni list SFRJ”, broj 32/78)
- Odluka o visini stope zatezne kamate (“Službeni list SFRJ”, broj 19/82 i 40/83)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (“Službeni list SRBiH”, broj 17/80, 34/80 i 22/81)
- Zakon o eksproprijaciji (“Službeni list SRBiH”, broj 19/77)
- Zakon o obezbjeđivanju plaćanja između korisnika društvenih sredstava
- Zakon o stambenim odnosima (“Službeni list SRBiH”, broj 13/74, 23/76 i 34/83 – Prečišćeni tekst – “Službeni list SRBiH”, br. 7/80)
- Porodični zakon (“Službeni list SRBiH”, broj 21/79)
- Zakon o sudovima udruženog rada (“Službeni list SRBiH”, broj 14/80)
- Zakon o redovnim sudovima (“Službeni list SRBiH”, broj 14/80 i 10/83)
- Zakon o vojnim sudovima (“Službeni list SFRJ”, broj 4/77)
- Zakon o parničnom postupku (“Službeni list SRBiH”, broj 4/77, 36/80, 69/82)
- Zakon o sanaciji i prestanku organizacije udruženog rada (“Službeni list SFRJ”, broj 41/80)
- Zakon o advokaturi (“Službeni list SRBiH”, broj 11/77, 19/77 i 25/81)
- Zakon o izvršnom postupku (“Službeni list SFRJ”, broj 20/78 i 6/82)
- Zakon o opštem upravnom postupku (“Službeni list SFRJ”, broj 32/78)
- Zakon o PTT uslugama (“Službeni list SFRJ”, broj 24/74 i 13/76).